

Zpráva o realizaci
Národního programu reforem
České republiky 2019 včetně
provádění doporučení Rady

Úřad vlády České republiky

Obsah

Seznam zkratk	3
1 Úvod	8
2 Makroekonomický kontext realizace Národního programu reforem 2019	9
3 Strukturální reformy	10
3.1 Fiskální a daňová politika.....	10
3.1.1 Daňová politika	10
3.1.2 Rozpočtový rámec.....	11
3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí.....	11
3.2 Bydlení	14
3.3 Trh práce, sociální politika a vzdělávání.....	18
3.3.1 Trh práce a politika zaměstnanosti.....	18
3.3.2 Sociální politika.....	23
3.3.3 Trh práce a politika zaměstnanosti.....	26
3.3.4 Vzdělávání.....	26
3.4 Konkurenceschopnost: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa.....	31
3.4.1 Investiční politika	31
3.4.2 Podnikatelské prostředí a vnitřní trh.....	33
3.4.3 Regionální dimenze	36
3.4.4 Kvalita veřejné správy	37
3.4.5 Digitální agenda a eGovernment	41
3.5 Sektorové politiky	47
3.5.1 Výzkum, vývoj a inovace.....	47
3.5.2 Dopravní infrastruktura	49
3.5.3 Změna klimatu, životní prostředí, zemědělství, energetika a suroviny	51

Příloha: Podrobný přehled jednotlivých opatření (samostatný soubor)

Seznam zkratk

AI	umělá inteligence
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
ASEK	Státní energetická koncepce
ASZ	Odbor (Agentura) pro sociální začleňování
ATAD	Směrnice EU proti vyhýbání se daňovým povinnostem
AV	Akademie věd ČR
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
CNG	Stlačený zemní plyn
CR	Cestovní ruch
CSRs	Specifická doporučení Rady EU
ČEB	Česká exportní banka
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČRA	Česká rozvojová agentura
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČTÚ	Český telekomunikační úřad
DČ	Program Digitální Česko
DES	Digitální ekonomika a společnost
DIH	Digital Innovation Hubs
DoP	Dohoda o partnerství
DPH	Daň z přidané hodnoty
DS	datová schránka
DSM	Jednotný digitální trh v Evropě
DVB-T2	Digitální televizní vysílání – pozemní druhé generace
DVZ	Denní vyměřovací základ
ECOFIN	Rada Evropské unie pro hospodářské a finanční záležitosti
EET	Elektronická evidence tržeb
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EFSI	Evropský fond pro strategické investice
EGAP	Exportní garanční a pojišťovací společnost
eGC	eGovernment cloud
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí

EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EPC	Energetické služby se zárukou
ESA	Evropská kosmická agentura
ESF	Evropský sociální fond
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	Euro (měna)
GA ČR	Grantová agentura ČR
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů
GPG	Rozdílu v odměňování žen a mužů – tzv. gender pay gap
HDP	Hrubý domácí produkt
HK	Hospodářská komora ČR
ICT	Informační a komunikační technologie
IDRR	Informační a datové resortní rozhraní
IKČR	Informační koncepce ČR
IPRÚ	Integrovaný plán rozvoje území
IROP	Integrovaný regionální operační program
IS	Inovační strategie ČR 2019–2030
ITI	Integrované územní investice
ITS	Inteligentní dopravní systémy
JKM	Jednotná kontaktní místa
KETs	Klíčové technologie
KIC	Koncepce integrace cizinců
KRV	Koncepce rozvoje venkova
LNG	Zkapalněný zemní plyn
LRV	Legislativní rada vlády
LTV	Poměr výše úvěru k hodnotě (nemovitosti)
MAS	Místní akční skupina
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPŘ	Meziresortní připomínkové řízení
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAČR	Národní architektura ČR
NAP A	Národní akční plán adaptace
NAP	Národní architektonický plán
NAPEE	Národní akční plán energetické účinnosti
NAR	Národní architektonický rámec
NEN	Národní elektronický nástroj
NIA	Národní bod pro identifikaci a autentizaci
NKOD	Národní katalog otevřených dat
NNO	Nevládní neziskové organizace
NP VaVaI	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací
NPR	Národní program reforem
NPŽP	Národní program životního prostředí
NRB	Národní rozvojová banka
NSK	Národní soustava kvalifikací
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
NZIS	Národní zdravotnický informační systém
NZÚ	Nová zelená úsporám
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP D	Operační program Doprava
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PPR	Operační program Praha – Pól růstu
OP VK	Operační program Vzdělání pro konkurenceschopnost

OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OZE	Obnovitelné zdroje energie
OZP	Osoby se zdravotním postižením
PČR	Parlament ČR
PDS	Politika druhotných surovin ČR
PN	Psychiatrické nemocnice
PO	Prioritní osa
POPFK	Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
PPK	Program péče o krajinu
PPM	Peněžitá pomoc v mateřství
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru
PROPED	Projekty ekonomické diplomacie
PRV	Program rozvoje venkova
PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
PV	Předškolní vzdělávání
PVS	Portál veřejné správy
RIA	Hodnocení dopadů regulace
RIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR
RVIS	Rada vlády pro informační společnost
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVVI	Rada vlády pro výzkum, vývoj a inovace
SCA	Zvláštní výbor pro zemědělství
SEA	Strategické posuzování vlivů na životní prostředí
SFF	Středoevropský fond fondů
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SFŽP	Státní fond životního prostředí ČR
SP	Svaz průmyslu a dopravy ČR
SPŽP	Státní politika životního prostředí
SRRVS	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR
SŠ	Střední škola

SÚIP	Státní úřad inspekce práce
SÚPM	Společensky účelná pracovní místa
SZP	Společná zemědělská politika
SZSP	Standardizovaný záznam sociálního pracovníka
ŠPZ	Školská poradenská zařízení
ŠVP	Školní vzdělávací program
TA ČR	Technologická agentura ČR
TEN-T	Transevropská dopravní síť
ÚP	Úřad práce ČR
USA	Spojené státy americké
ÚSC	Územní samosprávné celky
ÚV	Úřad vlády ČR
ÚZIS	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
VaV	Výzkum a vývoj
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠ	Vysoká škola
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VÚPSV	Výzkumný ústav práce a sociálních věcí
VZ	Veřejné zakázky
ZŠ	Základní škola
ZZVZ	Zákon o zadávání veřejných zakázek

1 Úvod

Zpráva o realizaci Národního programu reforem České republiky 2019 včetně provádění doporučení Rady EU z roku 2019 (dále jen Zpráva) hodnotí plnění opatření uvedených v letošním Národním programu reforem (NPR 2019) a také nastiňuje, jakým způsobem ČR reaguje na doporučení Rady EU pro období 2019 – 2020. Zpráva je součástí každoročního cyklu koordinace hospodářských politik EU – tzv. evropského semestru.

Letošní ročník evropského semestru je celoevropsky významně zaměřen na oblast investic. Zaměření na investice vláda ČR vítá, neboť je to v souladu s vládními prioritami. Koncepčním přístupem k investicím a podporou vědy, výzkumu a inovací vláda usiluje o naplnění vize nastíněné v *Inovační strategii ČR 2019 – 2030- The Czech Republic: The Country For The Future*. Tedy:

Spojením našich průmyslových tradic, výzkumného zázemí a podnikatelských dovedností zařadit Českou republiku do roku 2030 mezi nejpokrokovější země.

V kontextu investičně zaměřeného ročníku evropského semestru byla letošní doporučení Rady EU pro ČR vůči předchozím letům rozšířena o doporučení č. 3.

Doporučení č. 1:

Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému a systému zdravotní péče. Přijmout projednávaná protikorupční opatření.

Doporučení č. 2:

Podporovat zaměstnávání žen s malými dětmi, mimo jiné zlepšením přístupu k cenově dostupné péči o děti, a zaměstnávání znevýhodněných skupin. Zvýšit kvalitu a inkluzivnost systémů vzdělávání a odborné přípravy, mimo jiné podporou technických a digitálních dovedností a podporou učitelského povolání.

Doporučení č. 3:

Zaměřit se v rámci investiční hospodářské politiky na dopravu, a zejména její udržitelnost, na digitální infrastrukturu a na přechod na nízkouhlíkové hospodářství a transformaci energetiky včetně zvýšení energetické účinnosti, a to s ohledem na regionální rozdíly. Snižit administrativní zátěž pro investice a v oblasti zadávání veřejných zakázek podporovat soutěž více založenou na kritériích kvality. Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému.

Popis realizovaných opatření je ve Zprávě možné nalézt ve struktuře odpovídající členění NPR 2019. Obdobně jako NPR 2019, byla i Zpráva zpracována Úřadem vlády ČR, Sekcí pro evropské záležitosti v těsné spolupráci s gestory jednotlivých opatření. Projednána byla se zástupci hospodářských a sociálních partnerů a dalšími zainteresovanými subjekty, jejichž podněty byly využity k finalizaci textu. Zpráva byla schválena vládním Výborem pro EU dne 25. 11. 2019.

2 Makroekonomický kontext realizace Národního programu reforem 2019

Ekonomický výkon měřený reálným hrubým domácím produktem (HDP) se v 1. pololetí roku 2019 meziročně zvýšil o 2,6 %, a to především díky domácí poptávce. Hlavním tahounem růstu byly výdaje na konečnou spotřebu domácností a sektoru vládních institucí. Spotřeba domácností byla podpořena rostoucím disponibilním důchodem při vysoké důvěře spotřebitelů opírající se o rekordně nízkou míru nezaměstnanosti. Investiční aktivita oproti předchozímu roku citelně zpomalila zejména kvůli nárůstu externích rizik souvisejících s protekcionismem a hrozbou odchodu Spojeného království z Evropské unie (EU) bez uzavřené dohody. Nižší hospodářská dynamika v eurozóně, zejména v Německu, se promítla do zpomalení tempa vývozu zboží a služeb. Růst dovozu byl brzděn pomalejším vývozem a také oslabením dovozně náročné investiční poptávky. Bilance zahraničního obchodu se zbožím a službami k růstu HDP v 1. polovině roku přispěla mírně kladně.

S pokračujícím ekonomickým růstem se nadále, i když pomalejším tempem, zvyšovala i **poptávka po práci**. Zatímco počet zaměstnanců vzrostl, počet podnikatelů se meziročně nepatrně snížil. Míra ekonomické aktivity ve věkové skupině 15–64 let dosáhla 76,6 %. Míra nezaměstnanosti v průměru za 1. pololetí dále klesla na 2,0 %. Počet volných pracovních míst, charakterizující neuspokojenou poptávku po práci, v 1. pololetí přesahoval 330 tisíc. Napětí na trhu práce, vysoká dynamika platů ve veřejné sféře a nárůst minimální a zaručené mzdy o více než 9 % vedly k meziročnímu zvýšení průměrné mzdy v 1. pololetí o 7,3 %.

Růst spotřebitelských cen v 1. pololetí 2019 táhla především kladná produkční mezera, růst domácí poptávky a rychlé zvyšování jednotkových nákladů práce. Z hlediska oddílů spotřebního koše mělo s velkým odstupem největší příspěvek k meziroční inflaci bydlení, do něhož se promítal růst řady regulovaných cen, zejména elektřiny. Meziroční inflace dosáhla v průměru za 1. pololetí 2,8 % a pohybovala v horní polovině tolerančního pásma okolo inflačního cíle České národní banky (ČNB). Ceny průmyslových výrobců se v 1. pololetí 2019 v meziročním srovnání zvýšily o 3,5 % a podobně jako v případě spotřebitelských cen byl významný růst ceny elektřiny. Ceny stavebních prací zrychlily svůj meziroční růst, což souviselo s oživením ve stavebnictví. Meziroční zvýšení cen tržních služeb o 2,6 % korespondovalo s cyklickou pozicí ekonomiky. Růst cen zemědělských výrobců kvůli dynamice cen rostlinné výroby značně zrychloval. S ohledem na předpokládaný vývoj inflace ČNB na začátku května zvýšila dvoutýdenní repo sazbu o 0,25 p. b. na 2,00 %.

Běžný účet platební bilance v úhrnu za poslední čtyři čtvrtletí byl i nadále přebytkový. Poměr salda běžného účtu k HDP ve výši 0,7 % se v meziročním srovnání téměř nezměnil. Bilance zboží a služeb se sice meziročně zhoršila o 0,8 % HDP, ve stejném poměru se ale snížil schodek prvotních a druhotných důchodů. Snížení přebytku bilance zboží o 0,6 % HDP odráží vyšší tuzemskou poptávku po dovozech pro spotřebu a investice. Deficit prvotních důchodů naproti tomu klesl o 0,5 % HDP vlivem nižšího odlivu důchodů z přímých investic (ve formě dividend), jenž odráží pomalejší růst ziskovosti firem v zahraničním vlastnictví. Bilance služeb se zhoršila o 0,2 % HDP, schodek druhotných důchodů se naopak vlivem růstu příjmů z rozpočtu EU o 0,3 % HDP zlepšil.

Vývoj ekonomiky v 1. pololetí 2019 **zhruba odpovídal makroekonomickému rámci NPR**. Skutečný růst HDP byl sice rychlejší jen nepatrně, podstatněji se však od predikce lišila jeho struktura. Zatímco růst spotřeby domácností odpovídal očekáváním, výdaje sektoru vládních institucí na konečnou spotřebu vykázaly výrazně vyšší dynamiku. Investiční aktivita naopak za predikci citelně zaostala, stejně jako tempa růstu vývozu a dovozu. Vlivem slabších dovozně náročných investic byl ale příspěvek salda zahraničního obchodu oproti predikci vyšší. Trendy v oblasti spotřebitelských cen, trhu práce i běžného účtu platební bilance kvalitativně odpovídaly predikci.

3 Strukturální reformy

3.1 Fiskální a daňová politika

3.1.1 Daňová politika

Pokroky v průběhu roku 2019 v realizaci opatření uvedených v Národním programu reforem (NPR) dokazují, že Česká republika (ČR) se nadále zaměřuje na své hlavní priority v daňové oblasti, kterými jsou boj proti daňovým únikům a snižování administrativní náročnosti výběru daní.

ČR v rámci boje proti daňovým únikům usiluje o zavedení plošného **mechanismu přenesení daňové povinnosti** (tzv. *reverse charge*), který by dále zásadně snížil zbývající úniky na dani z přidané hodnoty (DPH). Žádost, kterou 16. 1. 2019 zaslala ČR Evropské komisi (EK), schválila EK 21. 6. 2019. Rada EU 8. 11. 2019 přijala na návrh Evropské komise prováděcí rozhodnutí, které České republice umožňuje dočasně aplikovat plošný mechanismus přenesení daňové povinnosti. V ČR bude následovat diskuse s podnikatelskou veřejností a zahájen legislativní proces, na němž bude záviset zavedení tohoto opatření.

Dalším důležitým nástrojem boje proti daňovým únikům na mezinárodní úrovni je stále se rozvíjející mechanismus **mezinárodní výměny informací** týkajících se správy daní. Aktuálně probíhá implementace nového okruhu informací, které by měly být již od října 2020 sdíleny členskými státy EU v rámci systému tzv. automatické výměny informací. Půjde o typizované informace o daňových optimalizačních schématech, jež jsou riziková z hlediska obcházení daňových povinností (dle předlohy směrnice Rady 2018/822/EU). Příslušnou vnitrostátní úpravu aktuálně projednává Parlament ČR (PČR).

V září 2019 byl definitivně schválen návrh, který zavádí **elektronickou evidenci** pro zbývající část podnikatelů od roku 2020. Podnikatelé, kteří spadají do těchto fází, začnou evidovat společně v jedné vlně, která bude spuštěna šest měsíců po platnosti zákona.

Dále bylo v průběhu roku rozpracováno legislativní řešení opatření k **zavedení paušální daně pro podnikatele**, jehož cílem je zjednodušení odvodové povinnosti a administrativní náročnosti podnikání malých živnostníků z řad osob samostatně výdělečně činných (OSVČ). Tito podnikatelé získají možnost se prostřednictvím jedné paušální daně zbavit povinnosti přiznávat na třech různých formulářích daň z příjmu, sociální pojistné a zdravotní pojistné.

Prioritou je i nadále **digitalizace správy daní** a prohloubení proklientského přístupu skrze projekty Portál MOJE daň a nDIS (Nový daňový informační systém).¹

V návaznosti na jednání na úrovni EU a v důsledku nedosažení jednomyslné shody navrhuje vláda ČR zavést novou **daň z digitálních služeb** založenou na „evropském“ modelu DST, kterou bude zdaněno úplatné poskytování tzv. zdanitelných služeb na území ČR. Zdanitelnými službami budou dle tohoto návrhu (i) provedení cílené reklamní kampaně, (ii) využití mnohostranného digitálního rozhraní a (iii) poskytnutí dat o uživateli. Plátcem této daně budou pouze právnické osoby nebo jednotky bez právní osobnosti, které buď patří do skupiny s konsolidovaným výnosem přesahujícím 750 mil. EUR, nebo které takového výnosu dosahují samy. Současně musí tyto právnické osoby nebo jednotky samy nebo v rámci skupiny v rozhodném období inkasovat určitý úhrn částí úplat za uskutečněné zdanitelné služby připadajících na ČR. Návrh zákona zakotvuje u jednotlivých zdanitelných služeb minimální

¹ V projektu nDIS jsou dokončovány práce na mapování as-is stavu aktuálního řešení a je připravována další fáze projektu: návrh To-Be procesů a variant nDIS. V současné době se připravuje veřejná zakázka na grafiku a UI portálu.

prahy pro zdanění. V případě provedení cílené reklamní kampaně a poskytnutí dat o uživateli jde o úplaty připadající na ČR ve výši nejméně 5 mil. Kč a v případě využití mnohostranného digitálního rozhraní musí toto rozhraní mít více než 200 000 uživatelských účtů. Sazba daně bude 7 %. Návrh zákona byl vládou schválen 18. 11. 2019.

3.1.2 Rozpočtový rámeček

Ve Sbírce zákonů byla publikována s účinností od 1. 1. 2020 **novela zákona o finanční kontrole**,² rozšiřující okruh orgánů veřejné správy, které mají povinnost zavést systém finanční kontroly. Přijetím novely byla ukončena transpozice směrnice EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států do právního řádu ČR. Dále, je připravena **novela zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech**, věnující se zejména oblasti programového financování se záměrem zpřehlednit údaje o poskytovaných dotacích. Návrh vláda postoupila Poslanecké sněmovně (PSP), kde zatím neproběhlo první čtení. Prvním čtením zatím neprošla ani poslanecká novela zákona o rozpočtových pravidlech jak státních, tak územních rozpočtů.

3.1.3 Dlouhodobá udržitelnost veřejných financí

Jedním z letošních Specifických doporučení Rady pro ČR je: *Zlepšit dlouhodobou fiskální udržitelnost důchodového systému a systému zdravotní péče*. ČR si je vědoma toho, že z dlouhodobého hlediska představuje fiskální udržitelnost důchodového systému v kontextu stárnutí spolupráce výzvu. Na projektované zvýšení nákladů stárnutí upozorňuje i *Zpráva o stárnutí populace Evropské komise 2018*. Obecně je však ČR EK hodnocena jako země bez významných fiskálních rizik v krátkodobé i střednědobé perspektivě. Z dlouhodobého hlediska čelí dle *Zprávy o fiskální udržitelnosti 2018* ČR střednímu riziku. Komparativně má ČR dobrou výchozí rozpočtovou pozici a poměrně nízkou úroveň zadlužení.

Důchodový systém

Legislativní změny provedené v posledních letech výrazně přispěly k **zastavení propadu relativní příjmové pozice důchodců** oproti ostatnímu obyvatelstvu. Díky provedeným změnám se poměr průměrného důchodu k průměrné hrubé mzdě ustálil na úrovni nad 38 % a další propad již není očekáván. Zlepšení situace důchodců bylo dosaženo, zatímco finančně státní důchodové pojištění aktuálně vykazuje kladná salda. V roce 2018 systém vykázal přebytek příjmů z pojistného nad výdaji na dávky ve výši 18,5 mld. Kč a obdobný výsledek hospodaření je očekáván i v roce 2019. V relativně blízké budoucnosti, po roce 2030, je však možné očekávat nárůst výdajových tlaků spojených zejména s odchodem silných populačních ročníků do starobního důchodu.

Od konce prvního čtvrtletí 2019 zahájila svou činnost **Komise pro spravedlivé důchody**. Komise se intenzivně věnuje řešení nejpálčivějších problémů českého důchodového systému, kterými jsou zejména příliš vysoké rozdíly mezi důchody žen a mužů, nízká míra aktiv a nízké výnosy v systému doplňkového penzijního spoření a v neposlední řadě otázka zajištění finanční udržitelnosti státního důchodového systému bez ohrožení jeho sociální udržitelnosti. Prozatím Komise doporučila k dalšímu rozpracování a projednání na koaliční úrovni opatření směřující k zavedení fiktivních vyměřovacích základů pečujících osob v době péče o dítě nebo jiného závislého člena rodiny, rozšíření možnosti vyloučené doby až na období 9 let po narození dítěte a revizi institutu spolupracující osoby v zákoně o dani z příjmů. Komise se ve zbývajícím částečce roku 2019 zaměří na návrh změn v doplňkových důchodových schématech, na možná řešení dřívějšího odchodu do důchodu pro zaměstnance, kteří

² Zákon č. 126/2019, kterým se mění zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů.

pracovali ve fyzicky náročných profesích a také na diskuzi ohledně zajištění dostatečných finančních zdrojů státního důchodového pojištění.

V roce 2019 byl rovněž aktivován **proces pravidelné revize důchodového věku**, kterým byl legislativně ukotven v roce 2016 společně se zavedením horní hranice důchodového věku. Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) vypracovalo *Zprávu o stavu důchodového systému ČR a o jeho předpokládaném vývoji se zřetelem na demografickou situaci ČR a na očekávaný populační a ekonomický vývoj*. Závěry Zprávy odpovídají dřívějším závěrům Národní rozpočtové rady. Je očekáván nárůst výdajů na důchody až na úroveň okolo 14,5 % HDP v roce 2059. Po zvážení širších souvislostí vláda v září 2019 rozhodla, že změnu důchodového věku nenavrhne.

Výdaje na zdravotnictví

Dle **zdravotně pojistných plánů zdravotních pojišťoven** by systém veřejného zdravotního pojištění v roce 2019 měl hospodařit s celkovými příjmy ve výši 324,8 mld. Kč, což činí růst o 5,9 % oproti roku 2018. Dle aktuální makroekonomické predikce Ministerstva financí (MF) bude tento růst činit dokonce 331 mld. Kč a dodatečné zdroje budou tvořit růst zůstatků pojišťoven pro období krize, případně budou využity pro individuální úhradové programy pojišťoven, jakými jsou podpora kvality a dostupnosti péče. Celkové výdaje se dle zdravotně pojistných plánů letos odhadují ve výši 321,6 mld. Kč a dle aktuálně dostupných údajů bude tato výše výdajů dodržena.

Pro rok 2020 se očekávají příjmy ve výši 350 mld. Kč, což činí meziroční růst o 19 mld. Kč. Pro rok 2020 současně došlo v rámci dohodovacího řízení k dohodě 11 ze 14 segmentů zdravotních služeb, kde dohody nedosáhly jen segmenty akutní a následné lůžkové péče a domácí péče, pro které úhrady stanoví Ministerstvo zdravotnictví (MZd) samo v úhradové vyhlášce. Celkové výdaje pro rok 2020 se očekávají ve výši 356,4 mld. Kč, což představuje rekordní růst o téměř 34,8 mld. Kč (ve členění 28,8 mld. Kč skrze úhradovou vyhlášku a 6 mld. Kč prostřednictvím individuálních úhrad pojišťoven). Pro rok 2020 se tudíž očekává negativní saldo systému přes 6 mld. Kč, které je možné díky vysokým zůstatkům na fondech zdravotních pojišťoven (aktuálně ve výši 57 mld. Kč).

Významným opatřením k zajištění efektivity zdravotnického systému ČR je **reforma primární péče**, jejíž harmonogram byl schválen vedením MZd v červnu 2019. Úkoly spojené s rozšířením kompetencí praktických lékařů jsou situovány již do roku 2019 a týkají se především managementu chronických onemocnění, vymezení kompetencí a nastavení pravidel mezi primární a specializovanou péčí. Do konce roku 2019 by měly být zpracovány návrhy na změny financování, zajištění lékařské pohotovostní služby, podporu vzdělávání mladých lékařů na lékařských fakultách a ve specializační přípravě apod. Realizace by měla začít v roce 2020 a pokračovat až do stabilizace systémových změn.

Důležitou kapitolou je **zvýšení dostupnosti primární péče** a budování sdružených praxí spolu se zajištěním standardizace vybavení ordinací. Tento úkol bude zpracován v roce 2020 a poté realizován od roku 2021 cca do roku 2030. Stanovení indikátorů kvality primární péče by mělo proběhnout v roce 2020, jejich postupné zavádění a sledování od roku 2021. Do konce roku 2019 proto budou zpracovány návrhy na preventivní intervence praktických lékařů a podporu gatekeepingu a realizovány by měly být od roku 2020.

Velmi důležitou součástí zlepšení systému zdravotní péče je program postupné **elektronizace zdravotnictví**. Od roku 2019 je zaveden E-recept³; dále se počítá s E-neschopenkou (od roku 2020),

³ Povinnost vydávat pouze elektronické recepty byla stanovena od 1. 1. 2018, nicméně sankcionovat za nedodržení této povinnosti je možno až od 1. 1. 2019.

E-žádankou (návrh a realizace od roku 2021) a elektrickým předáváním lékařských zpráv a výměnou informací mezi poskytovateli zdravotních služeb (návrh a realizace 2020 – 2021).⁴

Byl připraven **klasifikační systém CZ-DRG** verze 2.0, jehož část⁵ bude pro rok 2020 implementována do systému úhrad akutní lůžkové péče ve formě případového paušálu dle CZ-DRG, který byl začleněn do vyhlášky o stanovení hodnot bodu, výše úhrad hrazených služeb a regulačních omezení pro rok 2020. V příštím roce bude vydán CZ-DRG verze 3.0 a bude použit v rámci dohodovacího řízení poskytovatelů a zdravotních pojišťoven o úhradách akutní lůžkové péče v roce 2021.

⁴ Schválení novely zákona o léčivech se očekává v nejbližších dnech a v účinnost by měla vstoupit nejpozději 1. ledna 2020.

⁵ Týkající se vysoce specializované pneumoonkochirurgické a onkogynekologické péče.

3.2 Bydlení

Podle údajů ČSÚ se nabídkové ceny bytů v ČR od roku 2010 ke druhému čtvrtletí roku 2019 zvýšily téměř o 52 %, v Praze dokonce téměř o 75 %.

Byty se stávají vyhledávanou investiční komoditou, jako podnikatelské projekty jsou pronajímány přes online platformy pro soukromý turistický pronájem (např. Airbnb). K tomu přistupuje na druhé straně silný faktor nedostatečné nabídky bytové výstavby v důsledku její nízké intenzity, kde hrají roli dlouhé povolovací procesy stavebního řízení.

V České republice přitom nadále přetrvává preference vlastního bydlení nákupem nemovitosti do vlastnictví.

Podle statistik České národní banky představovaly hypoteční úvěry na bydlení obyvatelstvu koncem roku 2018 objem více jak 1 131,4 mld. Kč, úvěry ze stavebního spoření 84,8 mld. Kč a ostatní úvěry na nemovitosti 29,6 mld. Kč. Vysoký objem nově poskytovaných úvěrů byl v posledních letech podporován jak nízkým úročením, tak růstem příjmů domácností. Zvyšování úroků z tohoto typu úvěrů a případné snížení příjmů, které může nastat v době ekonomického ochlazení, by tak mohlo způsobit problémy se splácením značnému počtu domácností.

Úvěry na bydlení splácí zhruba pětina českých domácností. Nejčastěji jde o dvojice s dětmi. Hypotékám nebo úvěrům ze stavebního spoření se přitom nevyhýbají ani domácnosti s nízkými příjmy.

Rok 2018 na hypotečním trhu především ve znamení růstu sazeb a regulace ČNB, která zvýšila úrokové sazby celkem pětkrát, což se podepsalo i na hypotečních úvěrech. ČNB vydala další doporučení o omezení poskytování hypotečních úvěrů, která platí od 1. 10. 2018, což mělo za následek zastavení růstového trendu a začátek postupného poklesu během roku 2019.

Programy na podporu bydlení

Program *Podpora bydlení* naplňuje část záměrů *Koncepce bydlení*, a to v oblasti priorit Dostupnost (tedy zvyšování dostupnosti bydlení ve všech formách bydlení) a Kvalita (zvyšování kvality bydlení).

V roce 2019 byly vyhlášeny tyto podprogramy:

- **Podporované byty** – nevratná investiční dotace umožňující vznik nájemních bytů určených k poskytování sociálního bydlení pro osoby v ekonomicky neaktivním věku a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé situace (zdravotní stav nebo sociální okolnosti),
 - Dotační titul **pečovatelský byt** pro osoby se zvláštními potřebami v oblasti bydlení z důvodů zdravotních či z důvodu pokročilého věku.
 - Dotační titul **komunitní dům seniorů** pro aktivní osoby seniorského věku, které se těší dobré kondici a v rámci komunity sdílejí radosti i starosti a mohou si být vzájemně nápomocni v řešení aktuálních životních situací.

V roce 2019 bylo přiděleno celkem 224 400 000 Kč, čímž vznikne 374 nových bytových jednotek.

- **Bytové domy bez bariér** – nevratná investiční dotace určená k odstranění bariér při vstupu do domu a do výtahu a výstavbu výtahů v domech, které jím nejsou a nebyly vybaveny a jsou proto stavebně technické předpoklady.

V roce 2019 bylo přiděleno celkem 182 192 464 Kč.

Je využíván také program *Podpora bydlení v oblastech se strategickou průmyslovou zónou (SPZ)* s podprogramy:

- Výstavba bytových jednotek v oblastech se SPZ – nájemní bydlení určeno především pro zaměstnance z těchto průmyslových zón pro zajištění komfortnějšího způsobu života, a to s ohledem na třísměnný provoz v zaměstnání. V roce 2019 bylo přiděleno na výstavbu bytů 78 546 703 Kč.
- Výstavba technické infrastruktury v oblastech se SPZ – investiční dotace určená pro výstavbu technické infrastruktury, díky které dojde v daném území ke zvýšení domu či bytových domů. Tím dojde ke zvýšení počtu obyvatel a zároveň ke zlepšení životního prostředí – podmínek v dotčených obcích, které trpí nadměrnou dopravou a přetížením v důsledku dočasného ubytování. V roce 2019 bylo přiděleno 37 075 565 Kč.

Vláda schválila 15. 4. 2019 vznik dotačně-úvěrového programu *Výstavba* pro obce sociálních a dostupných bytů připravený Ministerstvem pro místní rozvoj (MMR). Ten umožňuje finančně podpořit obce a města, které si budou chtít pořídit nájemní domy či byty na sociální a dostupné bydlení, a je realizován prostřednictvím Státního fondu rozvoje bydlení (SFRB). První výzva byla kontinuálně vyhlášena 29. 5. 2019 a je zacílena na podporu pořízení obecních sociálních a dostupných bytů pouze výstavbou, nikoli koupí. Dosavadní zájem obcí je proto podle očekávání nižší, za prvních několik měsíců kolem dvou desítek žádostí. Jedná o rozpracované projekty, protože žadatelé musí předložit již stavební povolení. Zájem i počet žádostí postupně spolu s informační kampaní SFRB roste.

Připravuje se návrh nařízení vlády o podmínkách použití finančních prostředků Státního fondu rozvoje bydlení na **energetickou modernizaci bytových domů**, jehož cílem je vytvoření finančního nástroje, na základě kterého by Státní fond rozvoje bydlení poskytoval nízkouročené úvěry na zateplení bytových domů. Pro tyto účely budou využity finanční prostředky Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF), které jsou v současnosti určeny na plnění SC 2.5 Integrovaného regionálního operačního programu (IROP). Návrh je v současné době ve fázi vypořádávání mezirezortního připomínkového řízení. Předpokládaný termín nabytí účinnosti je leden 2020.

Zlepšení vymahatelnosti práva a funkčnosti bytového spoluvlastnictví

Byl připraven návrh **novely občanského zákoníku**, který je projednáván v PSP⁶. Cílem je zpřesnění textu a vyjasnění některých sporných ustanovení. Návrh obsahuje i některé změny zásadního charakteru, které mají přispět k posílení postavení společenství vlastníků a zlepšení jeho fungování.

Zjednodušení založení společenství vlastníků: Navrhuje se výslovně umožnit založení společenství vlastníků jediným vlastníkem všech jednotek nebo zjednodušit proces schvalování stanov.

Zjednodušení změn prohlášení: Nadále by měl postačit písemný souhlas dotčených vlastníků spolu se souhlasem stanovené většiny vlastníků jednotek. Není již vyžadováno usnesení shromáždění.

Omezení předkupního práva: V souvislosti s převodem jednotky se vylučuje předkupní právo ke společně převáděnému spoluvlastnickému podílu na jiné funkčně související jednotce zahrnující nebytový prostor (např. garážové stání) a spoluvlastnickému podílu na nemovité věci, která funkčně souvisí s nemovitou věcí, k níž je vlastnické právo rozděleno na jednotky.

Zjednodušení nuceného prodeje jednotky: Napříště by mělo k nařízení prodeje jednotky vlastníka, který porušuje své povinnosti způsobem podstatně omezujícím nebo znemožňujícím výkon práv

⁶ Tisk č. 411.

ostatních vlastníků jednotek, postačit udělení písemné výstrahy osobou odpovědnou za správu domu a jediné nalézací soudní řízení (v současnosti dvě).

Přechod dluhů při převodu jednotky: Navrhuje se jednoznačně stanovit, že na nabyvatele ze zákona přecházejí dluhy převodce na příspěvcích na správu domu a pozemku, na plněních spojených nebo souvisejících s užíváním bytu a zálohách na tato plnění vůči osobě odpovědné za správu domu a pozemku. Tyto dluhy na nabyvatele přejdou ex lege pouze v případě, že je nabyvatel měl a mohl zjistit.

Stavební úpravy jednotky: Vlastník jednotky bude nově povinen oznámit všechny zamýšlené stavební úpravy uvnitř bytu osobě odpovědné za správu domu. Smyslem je umožnit posouzení, zda takové úpravy nemohou mít dopad na společné části.

Přezkum rozhodnutí shromáždění vlastníků: Napříště se výslovně stanoví, že přehlasovaný vlastník jednotky může navrhnout soudu, aby rozhodl o záležitostech týkajících se správy domu a pozemku, a zároveň se doplňuje, že soud uspořádá právní poměry vlastníků jednotek podle slušného uvážení.

Náhradní shromáždění: Navržená úprava má napomoci řešit časté případy, kdy se shromáždění není schopno sejít, přesto je však potřeba o nezbytných otázkách fungování společenství rozhodnout. Připustí-li to stanovy, bude náhradní shromáždění usnášeníschopné za přítomnosti vlastníků jednotek, kteří mají alespoň 40 % všech hlasů.

Rozšíření působnosti Státního fondu rozvoje bydlení o podporu regionálního rozvoje

Byl připraven návrh zákona, kterým se mění zákon č. 211/2000 Sb., o Státním fondu rozvoje bydlení a o změně zákona č. 171/1991 Sb., o působnosti orgánů ČR ve věcech převodů majetku státu na jiné osoby a o Fondu národního majetku ČR, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů. (Sněmovní tisk 412). Cílem novely zákona je vedle nového názvu (Státní fond podpory investic), rozšíření aktivit fondu i na oblast regionálního rozvoje, územního plánování a cestovního ruchu. Dále pak dochází k implementaci části rozpočtových pravidel přímo do zákona, a navržena je změna složení výboru fondu. Návrh je v současné době projednáván PSP a nabytí účinnosti novely zákona se předpokládá v březnu 2020.

Regulace trhu realitního zprostředkování

Byl připraven návrh zákona o realitním zprostředkování a o změně souvisejících zákonů (zákon o realitním zprostředkování)⁷. Cílem zákona je zprůhlednění aktivit týkajících se realitního zprostředkování, a to z pohledu ochrany spotřebitele. Návrh byl projednán ve třetím čtení a postoupen do Senátu. Nabytí účinnosti zákona se předpokládá v lednu 2020.

Stabilita finančního sektoru v kontextu hypotečních úvěrů

V reakci na rizika vývoje trhu nemovitostí a hypotečních úvěrů pro finanční stabilitu zpřísnila ČNB v roce 2018 makroobezřetnostní politiku (zavedením doporučených limitů DTI, DSTI⁸). Spolu s růstem úrokových sazeb a vysokou úrovní cen nemovitostí ve vztahu k příjmům vedlo toto opatření ke zpomalení tempa růstu celkového objemu hypotečních úvěrů v prvním pololetí 2019. Ceny na trhu nemovitostí však dále rostou a podněty pro roztáčení spirály mezi cenami nemovitostí a úvěry na jejich financování tak i nadále přetrvávají.

⁷ Sněmovní tisk 391.

⁸ Debt To Income, Debt Service To Income.

ČNB předpokládá postupnou adaptaci trhu hypotečních úvěrů jak na nastavení makroobezřetnostní politiky, tak na zpomalování růstu cen nemovitostí. Důsledky tohoto vývoje pro nastavení makroobezřetnostní politiky ČNB průběžně vyhodnocuje. Pro její další postup bude významné posouzení situace po ukončení zmíněných adaptačních procesů.

Sociální bydlení

V srpnu 2018 bylo rozhodnuto, že práce na věcném záměru zákona o sociálním bydlení nebudou pokračovat. V květnu 2019 představilo MMR dotačně-úvěrový program *Výstavba* (viz výše), který by měl obcím v ČR zajistit podporu při pořizování a výstavbě sociálního bytového fondu. Dotační titul se ovšem zabývá pouze investicemi do bytového fondu, nikoliv nezbytnou podporou sociální práce.

MPSV připravuje návrhy na revizi **dávek na bydlení** směřující ke zjednodušení systému, aktivizaci příjemců a jejich omezení na osoby nemajetné a fakticky užívající bydlení, k poskytování jen do obyvatelných bytů a spravedlivějšímu nastavení výše uznatelných nákladů na bydlení.

MPSV dokončuje materiál *Koncepce dostupného bydlení 2019–2025*, který je revidovaným materiálem navazujícím na Koncepci sociálního bydlení ČR 2015–2025, schváleným vládou ČR v roce 2015.

MPSV realizuje systémový projekt *Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend*. Jeho cílem je **přenesení dobré praxe v oblasti sociálního bydlení ze zahraničí** do podmínek ČR, realizace analýz nezbytných pro zavedení systému sociálního bydlení a ve spolupráci se šestnácti obcemi ČR příprava metodiky týkající se sociální práce s klienty sociálního bydlení a pilotní zkoušky této metodiky. Jednou z aktivit projektu je certifikovaný kurz na práci s lidmi ohroženými ztrátou bydlení pro sociální pracovníky obcí a úřadu práce a pracovníky v sociálních službách, který bude též pracovat s problematikou finančního vzdělávání jako součástí sociální práce.

Za účelem **pilotního ověřování systému sociálního bydlení** byla navázána spolupráce s vybranými obcemi, kterým je poskytována podpora při vytváření a realizaci lokálních koncepcí sociálního bydlení. Tyto obce poskytují lidem v bytové nouzi část bytů ze svého bytového fondu. Zvyšuje se tak efektivita systému sociálního bydlení a zlepšuje se poskytování sociální práce ve vztahu k sociálnímu bydlení. Některé obce zavádí také tzv. krizové byty. Projekt se zaměřuje i na prevenci ztráty bydlení.

Odbor (Agentura) pro sociální začleňování v rámci individuálního projektu Operačního programu Zaměstnanost (OP Z) (Systémové zajištění sociálního začleňování) obcím poskytuje podporu strategického **plánování lokálních opatření sociálního začleňování** založeného na analýzách a realizace těchto opatření s využitím ESIF 2014–2020, a to prostřednictvím *Koordinovaného přístupu k sociálně vyloučeným lokalitám*. Agentura pracuje na nové metodice pro posuzování sociálního vyloučení v obcích. Hodnocení bude založeno na sumačním indexu, který bude reflektovat komplexnost sociálního vyloučení na místní úrovni. Aplikace povede k efektivnějšímu zacílení intervencí nejen v oblasti bydlení.

3.3 Trh práce, sociální politika a vzdělávání

3.3.1 Trh práce a politika zaměstnanosti

MPSV připravuje pro 20. léta 21. století *Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030* (SRPZ 2030). Dokument byl vypracován v průběhu 1. čtvrtletí 2019 a pracovně rovněž projednán se sociálními partnery. V současné době se nachází po procesu vnitřního schvalování na MPSV a je připraven pro zaslání do meziresortního připomínkového řízení. Vzhledem k desetiletému období jeho platnosti vychází SRPZ 2030 z analýzy vývoje trhu práce v letech 2008 až 2018 s cílem postihnout reakce trhu práce na celý průběh střednědobého ekonomického cyklu. Rovněž vychází z predikcí očekávaného vývoje jak v oblasti demografické, tak technologické. Vytýčuje základní pilíře politiky zaměstnanosti pro následující období, kterými jsou *1. Predikce a prevence, 2. Individualizace, 3. Adaptace, 4. Efektivizace* směřující k dosažení vize SRPZ 2030: „V roce 2030 bude český trh práce, opíraje se o kooperující a efektivní služby zaměstnanosti a schopen reakce na globální trend, zabezpečovat jak vhodný způsob obživy pro obyvatele ČR, tak dostatek vhodné pracovní síly.“ MPSV předpokládá schválení SRPZ 2030 vládou ČR nejpozději v průběhu 1. čtvrtletí 2020, vypracování prováděcího 1. akčního plánu v průběhu roku 2020.

V roce 2019 MPSV pokračovalo v budování **predikčního systému** v rámci projektu KOMPAS a připravilo návrhy na úpravy zákona o zaměstnanosti⁹, které umožní přizpůsobit tuto legislativní normu vyšší míře digitalizace a mobility pracovní síly. Rovněž byly navrženy úpravy směřující k vyšší míře spolupráce na trhu práce, zejména na regionální úrovni a provázání této spolupráce s realizací politiky zaměstnanosti.

Aktivní politika zaměstnanosti

V roce 2019 MPSV testuje nový způsob poskytování příspěvků na **společensky účelná pracovní místa** (SÚPM), když byla zavedena povinná procentní spoluúčast zaměstnavatele na mzdových nákladech. Její výše je závislá na míře znevýhodnění podporované osoby. Stanoven je okruh znevýhodnění s přiřazenou procentní sazbou, které lze kumulovat až do 100 % mzdových výdajů, resp. do maximální nominální výše příspěvku. Zaměstnavatel tak je finančně motivován zaměstnat osoby s kumulací hendikepů či dlouhodobě nezaměstnané, bez ohledu na výši poskytované mzdy. Odstraněna byla rovněž doba, po kterou podpořená osoba musí být vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání. Cílem je včas podpořit uchazeče o zaměstnání ohrožené vznikem dlouhodobé nezaměstnanosti. Cílem je zvýšit prevenci aktivní politiky zaměstnanosti a zvýšit cílenost podpory.

Další změny jsou součástí tzv. **balíčku zaměstnanosti**. Reagují na nutnost modernizace politiky zaměstnanosti v kontextu procesu digitalizace a robotizace (průběhu tzv. 4. průmyslové revoluce). Jedním z nich je příspěvek na zapracování a odborné vzdělávání zaměstnanců, který vychází ze stávajících podpor odborného rozvoje zaměstnanců. Nástroj umožní zaměstnavateli poskytnout finanční příspěvek, včetně mzdového, na zajištění odborného rozvoje zaměstnanců, zejména těch, kteří jsou ohroženi v důsledku robotizace a automatizace. Dále MPSV navrhlo úpravy **rekvalifikací** – umožnění jazykového vzdělávání a užší provázání zaměření kurzů na predikce trhu práce. Pro osoby na trhu práce nejvíce znevýhodněné byl navržen nový nástroj **pracovní místo pro osobu mimořádně znevýhodněnou**, který umožňuje nejvíce znevýhodněné osoby podporovat dlouhodobě na trhu práce. S uvedeným souvisí návrh na systemizaci profilace osob na trhu práce do třech stupňů v závislosti na míře jejich znevýhodnění a úprava systému individuálních akčních plánů.

⁹ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Byl upraven **příspěvek na podporu regionální mobility**. Jeho dosavadní dvě formy – přestěhování a dojíždka – byly sloučeny a došlo k parametrickým úpravám. Nově může o příspěvek žádat osoba až do 30 dnů ode dne, kdy si našla zaměstnání mimo své bydliště. Zároveň byl navýšen příspěvek v případě, kdy se jedná o osobu pečující o dítě.

I přes postupný pokles **objemu finančních prostředků vynakládaných na realizaci aktivní politiky zaměstnanosti (APZ)** se podařilo MPSV v roce 2018 udržet objem čerpání na prakticky stejné hladině jako v roce 2017. Zatímco v roce 2017 bylo na realizaci APZ čerpáno necelé 4,8 mld. Kč, z toho 2,9 mld. Kč z Evropského sociálního fondu (ESF), v roce 2018 bylo na APZ čerpáno 4,4 mld. Kč (z toho 3,1 mld. Kč z ESF). Pro rok 2019 se MPSV podařilo zajistit finanční prostředky ve výši 3,6 mld. Kč, z čehož zhruba 2,1 mld. Kč z prostředků ESF. V ČR tvořily výdaje na APZ v roce 2018 zhruba 0,08 % HDP, což je v porovnání se státy EU relativně méně. APZ není pouze reakcí státu na nepříznivý vývoj na trhu práce, ale má významnou preventivní složku a investice do ní jsou důležité při podpoře transformace ekonomiky a posilování její konkurenceschopnosti. V širším pojetí je však vhodné do výdajů na aktivní politiku zaměstnanosti zahrnout rovněž výdaje státního rozpočtu vynakládané na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením (OZP). Tato opatření sice nejsou podle dikce české legislativy považována za součást APZ, nicméně plní shodnou funkci – aktivní ovlivnění trhu práce směrem k dosažení maximální míry zaměstnanosti. Na podporu zaměstnavatelů uznaných za zaměstnavatele na chráněném trhu práce bylo v roce 2018 vynaloženo 6,6 mld. Kč.

Zákon o sociálním podniku

Návrh zákona o sociálním podniku byl předložen do připomínkového řízení vládní zmocněnkyní pro lidská práva v lednu 2019. Vzhledem k charakteru připomínek ministerstev a dalších ústředních státních orgánů, včetně připomínek spolupředkladatelů – MPSV a Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO), které k němu byly podány, předseda vlády dospěl k závěru, že text návrhu je vhodné podstatně upravit. Současně vláda na sklonku července 2019 rozhodla¹⁰, že útvar Úřadu vlády (ÚV) – Odbor (Agentura) pro sociální začleňování, do jehož gesce příprava zákona spadá, bude přesunut na MMR. Vzhledem k tomu, že podle návrhu zákona by mělo mít agendu registrace a kontroly sociálních podniků plně v působnosti MPSV, předseda vlády požádal ministryni práce a sociálních věcí, aby přípravu právní úpravy sociálního podnikání převzala, s čímž ministryně práce a sociálních věcí v září 2019 vyjádřila souhlas.

Účast žen na trhu práce

Aktuálně platí, že rodiče mohou dát dítě mladší dvou let do předškolního zařízení nejvýše na 46 hodin měsíčně při současném pobírání rodičovského příspěvku. V **novele zákona o státní sociální podpoře** (č. 117/1995 Sb.), která je v současnosti projednávána v Parlamentu ČR, je navrhováno zvýšit tento limit na 92 hodin měsíčně. Účinnost zákona je navrhována k 1. 1. 2020.

MPSV připravilo **Aktualizovanou Koncepti rodinné politiky** (Aktualizovaná Koncepce), tak aby odpovídala aktuálnímu Programovému prohlášení vlády. Aktualizovaná Koncepce, která vychází z *Koncepce rodinné politiky* schválené vládou v září 2017, byla předložena na počátku srpna 2019 vládě k projednání. Materiál nebyl doposud zařazen na jednání schůze vlády. Stěžejními tématy Aktualizované Koncepce je podpora dostupného bydlení pro rodiny s dětmi, podpora veřejných služeb pro rodiny (zejména služby předškolní péče), podpora primární prevence a podpora sladění práce a rodiny (např. sdílené pracovní úvazky). V červenci 2019 byla vládě pro informaci předložena také *Zpráva o plnění Koncepce rodinné politiky za rok 2018*. Materiál zatím nebyl vládou projednán.

¹⁰ Usnesením č. 552 ze dne 30. července 2019.

MPSV realizuje pětiletý projekt *Rovnost žen a mužů na trhu práce se zaměřením na (ne)rovné odměňování žen a mužů* financovaný z ESF, který cílí na otevření diskuze o **rozdílu v odměňování žen a mužů** (tzv. gender pay gap – GPG), analýzu jeho příčin a návrhy řešení na jeho snížení. V březnu 2019 byla publikována studie *Rozdíly v odměňování žen a mužů v ČR: Pracoviště, zaměstnání, stejná práce a rozklad faktorů*, která přináší hlubší poznatky o struktuře GPG v ČR, v listopadu 2019 byla publikována zpráva z výzkumu veřejného mínění *Rovné odměňování žen a mužů ve zkušenostech a názorech české veřejnosti*.

V současnosti probíhá **kvalitativní výzkum zkušeností s nerovným odměňováním** a analýza možností legislativních zvýhodnění zaměstnavatelských organizací, které uplatňují v praxi politiku rovnosti žen a mužů, a dalších změn a opatření k zajištění rovnosti v odměňování žen a mužů v ČR. Přípravuje se ekonomická analýza dopadů nerovného odměňování v ČR. Poznatky z uvedených analýz tvoří východiska pro připravovaný strategický dokument na vládní úrovni - *Akční plán pro snižování rozdílu v odměňování žen a mužů v ČR*.

V letošním roce byla dokončena prvotní verze **metodiky pro Úřady práce (ÚP)**, na jejíž tvorbě se vedle expertek podílely i zástupkyně ÚP. V současné době probíhá její pilotní testování genderovými metodikami a metodičkami z řad zaměstnanců a zaměstnankyň ÚP. Metodika spolu se vzděláváním pracovníků a pracovníc ÚP napomáhá snížení horizontální genderové segregace na pracovním trhu.

Metodika pro Státní úřad inspekce práce (SÚIP), pomáhá zaměřit se při kontrolách na nerovné odměňování mužů a žen, je v současnosti testována při vybraných kontrolách, které SÚIP provádí. V průběhu roku 2019 probíhá prezenční vzdělávání zaměstnanců a zaměstnankyň ÚP a SÚIP. Souběžně je připravován e-learning, který bude nastaven tak, aby jej bylo možné využít v budoucnu v rámci MPSV a v jeho podřízených organizacích pro zaměstnance a zaměstnankyně, kteří jej ještě neabsolvovali.

V současné době probíhá **testování implementovaného sebeevaluačního softwaru LOGIBu** se zaměstnavateli ze soukromé i veřejné sféry, včetně vybraných ministerstev. Do konce projektu proběhne testování celkem u 30 zaměstnavatelů.

Služby péče o děti

MPSV pokračuje v podpoře **dětských skupin**, přičemž aktuálně je evidováno přes 960 dětských skupin s kapacitou přes 12 600 míst pro děti od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky. Vznik a provoz dětských skupin je podporován finančními prostředky z ESF. Dosud bylo na podporu dětských skupin uvolněno cca 7 mld. Kč (od listopadu 2015).

MPSV i nadále pokračuje v realizaci systémového projektu k pilotnímu ověření nové služby péče o nejmenší děti – tzv. **mikrojeslí**, který je financován prostřednictvím ESF. Celkem má být projekty ESF v období 2019 – 2022 podpořeno 102 mikrojeslí s kapacitou 408 míst pro děti.

MPSV aktuálně připravuje (v souladu s opatřeními, která jsou uvedena v *Koncepci rodinné politiky*) **novelu zákona o dětské skupině**, v rámci které je navrhováno legislativní ukotvení mikrojeslí, přejmenování dětských skupin na jesle, zvýšení kvality péče poskytované v těchto zařízeních a zajištění jejich systémového financování z národních zdrojů. Aktuálně je novela zákona ve fázi vypořádání připomínek z mezirezortního připomínkového řízení, které proběhlo v září 2019. Pro udržení a posílení aktuálních kapacit dětských skupin a mikrojeslí a zachování aktuální verze plánovaného financování z národních zdrojů požaduje MPSV cca 1 mld. Kč ročně ze státního rozpočtu, jež zajistí provoz více než 15 000 míst pro děti v těchto zařízeních. Účinnost novely zákona se předpokládá k 1. 1. 2021, účinnost části financování k 1. 1. 2022.

Opatření na podporu sladování rodinného a pracovního života

Projekt **Krajská rodinná politika** byl prodloužen do konce roku 2021, v roce 2020 se zaměří na cílovou skupinu zaměstnavatelů jako významných aktérů v oblasti harmonizace práce a péče a oblast primární prevence. V každém kraji působí krajský poradce a krajská platforma složená z klíčových aktérů kraje pro oblast podpory rodin, která se podílí na aktualizaci či přípravě krajských koncepcí rodinné politiky.

V červnu 2019 byla schválena Směrnice Evropského parlamentu (EP) a Rady EU 2019/1158 o **rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob** a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU. Směrnice upravuje požadavky na pečovatelské volno v délce 5 pracovních dnů, otcovskou dovolenou v délce 10 pracovních dnů, minimálně 4 měsíce rodičovské dovolené se 2 nepřenositelnými měsíci pro každého z rodičů a rovněž podporuje flexibilní zaměstnávání rodičů. MPSV aktuálně připravuje transpozici směrnice do českého právního řádu, která by měla být provedena do 3 let od schválení.

V rámci **Komplexního výzkumu o situaci rodin a seniorů 2018 – 2022** probíhá v roce 2019 šetření rodin samoživitelů.¹¹ Výstupy výzkumu budou promítnuty do připravované *Zprávy o rodině*, která vznikne v příštím roce, ale také do další koncepční činnosti MPSV.

Legislativní opatření v oblasti rodinné politiky

S cílem zlepšit kvalitu života českých rodin s dětmi MPSV připravilo či připravuje následující návrhy legislativních opatření:

- 1. Novela zákona o dětské skupině¹²** - bližší informace viz předchozí podkapitolu Služby péče o děti.
- 2. Navýšení rodičovského příspěvku** – novela zákona o státní sociální podpoře¹³ navrhuje navýšení rodičovského příspěvku na 300 tisíc Kč a limitu pro umístění dětí mladších dvou let do zařízení péče o děti ze 46 na 92 hodin měsíčně. Účinnost zákona je navrhována k 1. 1. 2020. Novela zákona je v současnosti projednávána v Parlamentu ČR.
- 3. Návrh zákona o zálohovaném výživném** – návrh zákona byl v září 2019 předložen vládě k projednání. Definitivní podoba legislativního návrhu je v současnosti předmětem diskusí na politické úrovni. Jakmile bude dosažena shoda o podobě jednotlivých podmínek nároku, legislativní proces bude pokračovat.
- 4. Zavedení sdíleného pracovního místa** – aktuálně MPSV připravuje legislativní ukotvení institutu sdíleného pracovního místa a k parametrům tohoto opatření probíhají odborné diskuze.

Zajištění pracovníků nedostatkových profesí ze zahraniční a integrace cizinců

K 30. 6. 2019 bylo na českém trhu práce přítomno přes 606 tisíc cizích státních příslušníků v postavení zaměstnanců, dalších téměř 90 tisíc cizinců vyvíjí svou ekonomickou aktivitu jako OSVČ. Z tohoto počtu je aktuálně **jen necelých 19 %** počtu těch, kteří ke své práci **potřebují některé z pracovních oprávnění**, ostatní mohou na trh práce vstupovat volně. V roce 2019 pokračuje nárůst počtu kvalifikovaných zahraničních pracovníků přicházejících ze třetích států do ČR (od ledna do září

¹¹ Tento výzkum realizovaný od roku 2018 se každoročně zaměřuje na konkrétní typy rodin, jejich situaci a případné problémy (nejen z oblasti sladování práce a péče), kterým čelí. V roce 2018 se šetření zaměřila na rodiny se třemi a více dětmi a rodiny rekonstituované.

¹² Novela zákona č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

¹³ Zákon č. 117/1995 Sb.

2019 byl dlouhodobý pobyt nově povolen více než 1 600 vysoce kvalifikovaným pracovním migrantům a více než 20 500 středně a méně kvalifikovaným migrantům). Hlavní zdrojovou zemí je Ukrajina.¹⁴

Pracovní migrace kvalifikovaných cizinců do ČR byla v uplynulých letech z velké části řízena prostřednictvím **migračních projektů a režimů zvláštního zacházení**.

Za dobu fungování projektů a režimů se podařilo ČR získat přes projekt *Fast Track* 1 044 vysoce kvalifikovaných uchazečů. Celkový počet zaměstnavatelů, kteří využili tento projekt od jeho spuštění, byl 105. Vysoce kvalifikovaných osob z Ukrajiny a Indie přišlo přes zvláštní projekt 1 716. Do nejvyužívanějšího projektu, tzv. *Režimu Ukrajina*, určeného pro středně a nízko kvalifikované zaměstnance, bylo zařazeno celkem 50 790 uchazečů a 2 593 firem.

K 1. 9. 2019 došlo¹⁵ k transformaci všech 6 existujících projektů a režimů do 3 nových programů schválených vládou za účelem dosažení ekonomického přínosu pro ČR. Programy byly rozšířeny na velké množství nových třetích států a poskytly vysoce kvalifikovaným, klíčovým a vědeckým pracovníkům širší soubor výhod.

Cílem Programů je poskytnout podporu přímým zaměstnavatelům, kteří do ČR potřebují přivést kvalifikované zahraniční pracovníky. Pro **středně a nízko kvalifikované cizince** je určen *Program kvalifikovaný zaměstnanec*¹⁶. Pro vysoce kvalifikované cizince slouží jednak *Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec*¹⁷, jednak *Program klíčový a vědecký personál*¹⁸.

V rámci Programu *kvalifikovaný zaměstnanec* došlo k **zavedení mzdového kritéria ve výši 1,2násobku zaručené mzdy u příslušné skupiny prací**. Mzdové kritérium má u nejpočetnější skupiny nově příchozích, tedy u Ukrajinců, ale i dalších kvalifikovaných cizinců (přicházejících ze zemí zařazených do Programu kvalifikovaný zaměstnanec: Bělorusko, Černá Hora, Filipíny, Indie, Kazachstán, Moldavsko, Mongolsko, Srbsko), především působit jako prostředek proti sociálnímu dumpingu (umělému snižování mezd na pracovním trhu).¹⁹

Od července 2019 je v platnosti novela zákona o pobytu cizinců na území ČR, v rámci kterého byl také novelizován i zákon o zaměstnanosti. **Tato novela obsahuje kroky uvedené v Národním programu reforem 2019.**

Novela dále přinesla několik zásadních změn i v oblasti **integrace cizinců**. Pro vybrané kategorie občanů třetích států stanovila s účinností od 1. 1. 2021 povinnost absolvovat po příjezdu do ČR do 1 roku adaptačně-integrační kurz. S účinností od poloviny roku 2020 bude zavedena nová forma financování Integračních center ze státního rozpočtu (v současnosti je zdrojem financování Azylový, migrační a integrační fond EU), s možností outsourcingu. Centra zajišťují aktivní tvorbu a realizaci regionální strategie integrace v souladu s politikou integrace cizinců vlády ČR. Úkolem Center je zajistit cizincům rovný přístup k integračním službám a ke kvalifikované integrační podpoře, poskytovat informace a komplexní integrační podporu jak cizincům, tak majoritě vč. orgánů veřejné

¹⁴ Z celkem 152 699 Ukrajinců na území ČR jich má přibližně 50 % volný vstup na trh práce, zbytek potřebuje některou z forem pracovního oprávnění (tedy povolení k zaměstnání, modré karty nebo zaměstnanecké karty).

¹⁵ Na základě usnesení vlády č. 581/2019.

¹⁶ Pro více informací: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/ekonomicka-migrace/program-kvalifikovany-zamestnanec--248247/>

¹⁷ Pro více informací: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/ekonomicka-migrace/program-vysoce-kvalifikovany-zamestnanec--248246/>

¹⁸ Pro více informací: <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/ekonomicka-migrace/program-klicovy-a-vedecky-personal--248245/>

¹⁹ Návrh zavedení mzdového kritéria na úrovni 1,2 násobku zaručené mzdy odpovídající příslušné skupině prací podle nařízení vlády č. 567/2006 Sb., byl poprvé zaveden pro zařazení volného pracovního místa obsaditelného v rámci režimu zvláštního zacházení pro kvalifikované pracovníky z Ukrajiny, následně jej schválila vláda i programy ekonomické migrace.

správy, a to ve spolupráci s aktéry integrace v regionech, zejména s nestátními neziskovými organizacemi.

Prevence nehlášené práce

Orgány inspekce práce provedly v 1. pololetí roku 2019 4 386 kontrol zaměřených na **odhalování nelegální práce**, při kterých bylo zjištěno 2 331 nelegálně zaměstnaných osob. Jednalo se o 352 občanů ČR, 158 občanů EU a 1 821 cizinců (nejčastěji o občany Ukrajiny, Vietnamu a Moldavska).

Nejčastěji byly odhalovány nelegálně pracující osoby na pracovištích zaměstnavatelů sektoru stavebnictví, zpracovatelského průmyslu, profesní, vědecké a technické činnosti a sektoru velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel. Z pohledu velikosti zaměstnavatele se umožnění nelegální práce dopouštěli nejčastěji malí zaměstnavatelé (do 9 zaměstnanců, resp. s 10 – 49 zaměstnanci) nebo ti střední (s 50 – 249 zaměstnanci).

Za prvních 6 měsíců roku 2019 přijaly orgány inspekce práce celkem 931 podnětů, ve kterých **podatelé upozorňovali na možný výkon nelegální práce**. Orgány inspekce práce uložily zaměstnavatelům za přestupek umožnění výkonu nelegální práce 251 pokut ve výši 104 170 300 Kč.

Součástí činnosti SÚIP i oblastních inspektorátů práce je **prevence a osvěta** směřovaná jak k zaměstnavatelům, tak zaměstnancům. Ta je realizována nejen jako součást kontrolní činnosti inspektorů, ale také prostřednictvím pracovněprávního poradenství pravidelně poskytovaného široké veřejnosti. Za 1. pololetí 2019 jich bylo poskytnuto přes 6 tis. (osobní, elektronickou či telefonickou formou).

3.3.2 Sociální politika

MPSV v roce 2019 pokračuje v plnění *Strategie sociálního začleňování 2014–2020* a v naplňování *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví v ČR do roku 2020*. Zpráva o plnění Strategie za rok 2018 byla vládou projednána dne 13. 5. 2019, Zpráva o plnění Koncepce za rok 2018 byla vládou schválena dne 8. 10. 2019. Zároveň MPSV zpracovává zastřešující strategický dokument v oblasti sociálního začleňování na další období, *Strategii sociálního začleňování 2021 – 2030*, který bude do konce roku 2019 předložen vládě.

Materiál prosazuje celistvý pohled a přístup k sociálnímu začleňování a koncepční pojetí prevence sociálního vyloučení. V průběhu plnění Strategie bude sestavován tříletý Akční plán jako nástroj strategického řízení, obsahující soubor opatření k naplnění cílů Strategie a určení gestorů oblastí. Indikátory budou nastaveny za použití SMART metody.

Strategie se zabývá důkladně prevencí zadlužování a pomocí s problémem předlužení. To je jednou z příčin sociální exkluze osob, vede k sociálním a zdravotním problémům, ohrožuje základní potřeby dětí a vede k finanční drenáži nejpostiženějších regionů. Výrazným problémem je prohlubující se zadlužování sociálně vyloučených. Zadluženost je uváděna jako jedna z hlavních příčin ztráty bydlení, práce mimo legální pracovní trh a vysoké recidivy.

Při přípravě Strategie byla proto velká pozornost věnována části: Prevence zadlužování a pomoc s problémem předlužení. Jsou tu pojmenovány rizika a překážky a stanoveny cíle: snižování rizika sociálního vyloučení v důsledku předluženosti jednotlivců a domácností i osob výrazně ohrožených sociálním vyloučením, včetně eliminace možnosti zadlužení dětí; zlevnění a zefektivnění procesu exekučního vymáhání a potírání protiprávních praktik.

Práce na přípravě *Koncepce prevence a řešení problematiky bezdomovectví* na období 2021 – 2030 budou zahájeny v průběhu roku 2020, s ohledem na náročnost přípravy dokumentu Strategie sociálního začleňování 2021 – 2030.

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí (VÚPSV) realizoval pro MPSV v roce 2019 výzkum *Sčítání lidí bez domova v ČR 2019*. Odhad celkového počtu osob bez střechy (venku a v nekomerčních noclehárnách) a osob ve vybraných kategoriích bez bytu (azylové domy, v domy na půl cesty, ubytovací zařízení pro ženy, obecní ubytovny, vězeňská a zdravotnická zařízení) na území ČR je 23 830. Z toho je 2 600 osob mladších 18.

Sociální práce a sociální služby

Je připravována novela vyhlášky č. 332/2013 Sb., o vzoru **Standardizovaného záznamu sociálního pracovníka (SZSP)**, kde je uveden základní systém výkonu činností sociálního pracovníka a která je určena zejména sociálním pracovníkům obecních a krajských úřadů a krajských poboček ÚP. Předpokládané předložení do legislativního procesu je konec roku 2019 a nabytí účinnosti vyhlášky se předpokládá v roce 2020. Systémovým cílem novely vyhlášky je soulad právních předpisů, zvýšení efektivity a kvality práce sociálních pracovníků včetně aktualizace a rozšíření elektronické aplikace informačního systému (jedná se o postupnou náhradu písemného spisu elektronickou variantou) o osobách ohrožených sociálním vyloučením a osobách ohrožených hmotnou nouzí, které jsou evidovány ve SZSP v rámci Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí, jehož správcem je MPSV.

Úprava systému dlouhodobé zdravotně-sociální péče

V současnosti se věcně rozpracovávají teze změnového zákona²⁰ a jeho paragrafové znění. Součástí této změny bude nastavení ošetrovacích lůžek, k jejichž provozování bude potřeba oprávnění k poskytování sociálních služeb a oprávnění k poskytování zdravotních služeb. Tato lůžka budou financována skrze ošetrovací den za zdravotní péči a zároveň analogicky jako lůžka služeb sociální péče, na které půjde i příspěvek na péči. Zároveň součástí prováděcího předpisu bude nastavení i personálního a materiálně technického standardu. Účinnost je plánována od ledna 2021 a v první fázi se bude jednat cca o 15 000 lůžek.

Reforma péče o duševní zdraví

Cílem reformy je poskytovat bez rozdílu všem lidem s duševním onemocněním kvalitní péči, tj. péči dostupnou jak místem, tak rozsahem služeb, koordinovanou a komplexně pokrývající všechny potřeby (které nejsou pouze zdravotního charakteru), efektivní a inovativní, a to s důrazem na rehabilitaci a brzký návrat do běžného života. Zvláštní pozornost je pak věnována dodržování lidských práv. Zcela novým prvkem v síti služeb pro lidi s duševním onemocněním jsou terénní, zdravotně – sociální multidisciplinární týmy pro lidi se závažným duševním onemocněním, tzv. **Centra duševního zdraví**. Financování 30 pilotních center v současné době probíhá z OP Z, ale již příští rok 5 těchto center bude financováno z veřejného zdravotního pojištění a ze státního rozpočtu. Vzhledem k nadresortnímu charakteru problematiky duševního zdraví populace ČR se koordinace reformy péče o duševní zdraví od roku 2020 přesouvá na vládní úroveň, konkrétně pod Radu vlády pro duševní zdraví (zřízené na základě usnesení vlády č. 713 ze dne 8. 10. 2019). Budoucí směřování reformy bude realizováno dle *Národního akčního plánu pro duševní zdraví*, který prošel vnitřním a vnitroresortním připomínkovým řízením a byl předložen do meziresortního připomínkového řízení.

²⁰ Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, případně i dalších.

Aktivní stárnutí

Pro systémové zajištění agendy **přípravy na stárnutí** byl v průběhu let 2018 a 2019 vypracován *Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2019 – 2025* (STRAPS). 2. 9. 2019 byl předložen vládě, ta však projednávání tohoto dokumentu odložila.

K podpoře starších osob jsou využívány rovněž **dotační programy MPSV**, které již mají víceletou tradici. Jedná se o program *Podpora veřejně účelných aktivit seniorských a proseniorských organizací s celostátní působností*, fungující od roku 2012 a s finanční dotací pro rok 2019 ve výši 18 mil. Kč a dotační program na podporu samosprávy v oblasti stárnutí, fungující od roku 2016 a s alokací 14 mil. Kč na rok 2019. K podpoře starších osob přispívá také soutěž Obec přátelská seniorům, vyhlašovaná od roku 2017.

Projekt *Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň* (realizovaný z ESF, OP Z) v roce 2018 a 2019 zajišťoval prostřednictvím svých krajských koordinátorů chod odborných regionálních platforem k politice stárnutí, složených z expertů na související témata. Mimo hlavní cíl projektu v jeho rámci vznikla také úspěšná aktivita, tzv. seniorská obálka. Realizace projektu probíhá do konce roku 2020 a jedná se o jeho prodloužení o jeden rok.

Problematika excesivního zadlužení

I přes snahu vlády zamezit byznysu s dluhy, představuje pro ČR počet obyvatel s exekucí, kterou má nařízenou bezmála desetina všech obyvatel ČR starších 15 let, významný problém. V některých periferních a strukturálně postižených obcích i malých městech je vysoký (třetinový a vyšší) podíl osob v exekuci zásadní bariérou pro fungování místní ekonomiky, udržení a rozvoj služeb nebo podnikatelského prostředí. Ani zaměstnání, ani rostoucí platy situaci neřeší, neboť dlužníci platí především úroky, sankce a náklady na vymáhání bez perspektivy, že své dluhy budou kdy schopni splatit. Hlavní příčinou pádu do bezdomovectví jsou právě dluhy (cca 90 %).

K 1. 6. 2019 nabyla účinnosti novela insolvenčního zákona, která zpřístupňuje institut oddlužení širšímu okruhu poctivých dlužníků (odstraněním povinnosti splatit alespoň 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, administrativně rovněž odstraněním vstupní bariéry v podobě přezkoumávání schopnosti splatit jakoukoliv kvalifikovanou část pohledávek) a umožňuje splnit oddlužení již po 3 letech, pokud dlužník splatí alespoň 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů.

S rozhodnutím o splnění oddlužení se zpravidla automaticky spojí rozhodnutí o osvobození od placení zbylých pohledávek. Nápad insolvenčních věcí se po přijetí novely významně zvedl a dosáhl přibližně vládou očekávaného zvýšení (cca 30 % proti stavu v roce 2015). Podle informací z aplikační praxe vyššímu využití brání neochota některých dlužníků podřídit se vyšším srážkám z příjmů než v exekuci, počáteční nejistota ohledně převažujícího výkladu neurčitých právních pojmů a restriktivní podmínky kladené některými soudci již ve fázi rozhodování o povolení a schválení oddlužení.

3.3.3 Trh práce a politika zaměstnanosti

3.3.4 Vzdělávání

V roce 2019 pokračují přípravy nového strategického dokumentu *Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*. Byla ustavena externí expertní skupina, která má za úkol pro tuto strategii zpracovat výchozí dokument s názvem *Hlavní směry vzdělávací politiky ČR do roku 2030+*.

V roce 2019 byl připraven a usnesením vlády v červenci 2019 schválen Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019-2023 (dále jen „DZ ČR 2019-2023“), jeden z implementačních dokumentů Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, jehož cíle a opatření budou zohledněny ve Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, aby byla zajištěna plná synergie obou dokumentů. DZ ČR 2019-2023 jako nástroj formování vzdělávací politiky, který byl připraven pro celý systém regionálního školství, určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů a sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy a cílů vzdělávací politiky ČR. DZ ČR 2019-2023 vytyčuje tři klíčové cíle: 1) více peněz za kvalitní práci pedagogů, 2) dokončení revize kurikula a podpoření implementace inovovaných RVP do škol a 3) zlepšení řízení škol a školských zařízení zefektivněním spolupráce centra a středního článku řízení (krajské úřady).

Výše zmíněný Vládou ČR schválený DZ ČR 2019-2023 obsahuje opatření C.1.2, ve kterém se MŠMT zavázalo „Revidovat a zjednodušit RVP ZV (a zapojit odbornou veřejnost do přípravy změn RVP), zejména v oblasti matematiky, českého jazyka a cizích jazyků, ale i přírodních věd, informatiky a polytechnického vzdělávání, včetně manuální zručnosti“, a opatření D.1.1 „Systematicky podporovat učitele při implementaci revidovaného kurikula, dokončit programy profesního rozvoje pedagogů zaměřené na podporu implementace revidovaného RVP“, čímž bude MŠMT podporovat implementaci revidovaného RVP v rámci středního vzdělávání.

Základní vzdělávání

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) zajistilo metodickou a informační podporu vedení základních škol (ZŠ) a jejich zřizovatelů. Novelou právních předpisů²¹ byl doplněn objem pedagogické práce asistentů pedagoga ve speciálních třídách. Od 1. 1. 2020 budou školy a školská zařízení zřizovaná krajem, obcí nebo svazkem obcí **financovány podle nových pravidel**. Nový systém počítá s financováním podle počtu odučených hodin.

Digitální vzdělávání

V roce 2018 byl dokončen Návrh revizí rámcových vzdělávacích programů v oblasti informatiky a informačních a komunikačních technologií pro předškolní, základní, gymnaziální a střední odborné vzdělávání (dále jen „RVP PV“, „RVP ZV“, „RVP G“ a „RVP SOV“, viz <http://www.nuv.cz/t/revize-rvp-ict>), který byl vypracován v souladu se standardem DigComp (Digital Competence Framework for Citizens - Rámec digitálních kompetencí pro občany).

Od 1. 9. 2018 je v mateřských, základních a středních školách realizováno pokusné ověřování Rozvoje informatického myšlení a od 1. 2. 2019 pak bylo vyhlášeno pokusné ověřování Rozvoje digitální gramotnosti. Pokusná ověřování skončí v polovině roku 2020.

²¹ Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů, Nařízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí, ve znění pozdějších předpisů

Finální verze revidovaného ICT kurikula v RVP ZV, RVP G bude vytvářena za zapojení odborné veřejnosti i učitelské komunity a dokončena do ledna 2021. Aktualizovaný RVP SOV, které již revizi v oblasti informatiky a informačních a komunikačních technologií obsahuje, v roce 2019 již prošel vnějším připomínkovým řízením. Po vypořádání připomínek bude aktualizovaný RVP SOV schválen s účinností od školního roku 2020/2021, přičemž účinnost změn v oblasti informatiky a informačních technologií bude odložena na dobu dle dohody se středními odbornými školami.

V roce 2019 byl také zveřejněn Rámec digitálních kompetencí učitele, který vymezuje 22 kompetencí zařazených do šesti oblastí (<https://bit.ly/2k35ldY>). Rámec byl schválen včetně navazujících kroků, které zajistí jeho implementaci. Za tímto účelem vede MŠMT jednání s pedagogickými fakultami a následně i s dalšími fakultami vzdělávajícími učitele a s Národním akreditačním úřadem pro vysoké školství, jemuž jsou programy na vysokých školách připravující budoucí učitele předkládány k akreditaci. V návaznosti na Rámec digitálních kompetencí učitele byla zprovozněna online aplikace Profil Učitel21 (<https://ucitel21.rvp.cz/> - zatím beta verze), určena učitelům k hodnocení a plánování rozvoje vlastních digitálních kompetencí. V souvislosti s opatřeními týkající se digitálních vzdělávacích zdrojů byl zprovozněn reputační systém EMA (viz <https://ema.rvp.cz>) provázaný s databází výstupů Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Od 31. 10. 2018 do 28. 2. 2019 byla vyhlášena výzva Implementace strategie digitálního vzdělávání II. s celkovou alokací 605 mil. Kč. Na digitální vzdělávání je také možné čerpat prostředky v rámci dvou aktuálních výzev Šablon pro Střední školy a Vyšší odborné školy II.

Inkluze ve vzdělávání

Ve sbírce zákonů byla 30. 9. 2019 zveřejněna novela vyhlášky o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných²², jež nabyde účinnosti 1. 1. 2020. Jejím cílem je **upřesnit pravidla pro využívání podpůrných opatření** na základě poznatků z praktického fungování systému, snížení administrativní zátěže na straně škol a školských poradenských zařízení a zvýšení kvality vzdělávání poskytovaného příslušným žákům. Zpřesnění pravidel nastavení podmínek inkluzivního vzdělávání souladu s původním záměrem systému podpůrných opatření – pomoci vyrovnat vzdělávací příležitosti všech žáků a studentů.

Dále bylo novelizováno nařízení vlády²³ o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřízenou krajem, obcí nebo svazkem obcí, kterým se stanoví pro základní školy a třídy zřízené podle (§ 16 odst. 9) školského zákona, speciální školy a střední školy oboru vzdělání Praktická škola jednoletá (78-62-C/01) a Praktická škola dvouletá (78-62-C/02) maximální počet hodin přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga a speciálního pedagoga-logopeda financovaný ze státního rozpočtu.

Novelou nařízení vlády o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků²⁴ byl upraven týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga.²⁵

²² Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

²³ Nařízení vlády č. 123/2018 Sb.

²⁴ Nařízení vlády č. 75/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Na výše uvedené změny navazují novelizace dalších právních předpisů. Novela vyhlášky o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky (č. 48/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) stanovuje maximální počet hodin přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga ve třídách přípravného stupně základní školy speciální. Novela vyhlášky o zájmovém vzdělávání (č. 74/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů) stanovuje maximální počet hodin přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga v oddělení školní družiny, které je tvořeno pouze účastníky uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona.

Záměrem přijatých změn je systémové uchopení financování pedagogické práce asistenta pedagoga (a speciálního pedagoga-logopeda) tak, aby došlo ke snížení administrativní zátěže na straně škol a školských poradenských zařízení, stabilizaci a profesionalizaci pedagogických sborů.

Posílení kvality škol

V prvním pololetí roku 2019 úspěšně pokračovala realizace individuálního projektu **Komplexní systém hodnocení**, jehož cílem je dopracovat takové metody, postupy a nástroje, které dosud chybí k tomu, aby bylo možné říci, že ČR má nastaven skutečně komplexní systém pro sledování a hodnocení kvality a efektivity počátečního vzdělávání.

Ve sledovaném období prvního pololetí roku 2019 byly zveřejněny některé důležité projektové výstupy, s nimiž je možné v rámci aktivit směřujících k posílení kvality škol pracovat, a to jak na úrovni řízení vzdělávací soustavy, tak na nižších řídicích úrovních (kraje, obce s rozšířenou působností apod.) a také přímo ze strany jednotlivých škol.²⁶

Zároveň byl úspěšně realizován již několikátý běh **vzdělávacího programu pro učitele ZŠ a SŠ** zaměřeného právě na využití úloh uvolněných z mezinárodních šetření PIRLS, TIMSS a PISA přímo ve výuce s cílem zvyšovat kvalitu výuky matematiky, přírodovědných a čtenářských dovedností. Dosud tímto vzdělávacím programem prošlo již více než pět tisíc učitelů. Rovněž v tomto období byl intenzivně připravován nový vzdělávací program orientovaný na podporu autoevaluace v předškolním vzdělávání s využitím systému InspIS ŠVP (systém pro tvorbu, modifikaci a administraci školních vzdělávacích programů).

Stejně tak byla realizována řada aktivit a činností směřujících k podpoře a rozšiřování **metodického rozměru práce České školní inspekce (ČŠI)**. Mezi nejvýznamnějšími činnostmi je třeba zmínit přípravu rozsáhlých metodických doporučení a metodických komentářů k jednotlivým kritériím hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání vycházejících z modelu tzv. kvalitní školy, které budou určeny jak pro realizaci hodnocení ze strany ČŠI, tak pro využití v rámci autoevaluačních aktivit jednotlivých škol s cílem vykonávat takové činnosti, které mohou přispět ke kontinuálnímu zvyšování kvality vzdělávání a s ním souvisejících činností. S cílem podporovat principy evidence-based policy ČŠI ve sledovaném období zpracovala a zveřejnila také několik důležitých tematických zpráv pojednávajících o kvalitě a efektivitě vzdělávání ve vybraných tématech, konkrétně ve čtenářské, matematické a sociální gramotnosti.

Od 1. 5. 2019 začala platit **novela vyhlášky o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích** (č. 54/2005 Sb.), která se týká výběru ředitelů škol a školských zařízení veřejných zřizovatelů. Více se zaměří na odbornost uchazeče. Tu posoudí vyšší počet členů výběrové komise, kteří budou mít k dispozici předem stanovená témata pro vedení řízeného rozhovoru. Novela příslušné vyhlášky také zjednoduší administrativu při výběru vhodného uchazeče.

Podpora pedagogických a nepedagogických pracovníků

V roce 2019 pokračovala realizace individuálního projektu systémového *Systémová podpora profesního rozvoje učitelů a ředitelů*, významným mezníkem je vytvoření základní **struktury sítí kolegiální podpory** (kabinety), a to jak na národní, tak na krajské úrovni ve třech pilotovaných

²⁶ V tomto období šlo o publikaci s uvolněnými úlohami z mezinárodního šetření PIRLS 2016, která je velmi dobře využitelná jako didaktický nástroj pro zvyšování kvality výuky zejména na 1. stupni ZŠ, o analytickou zprávu pojednávající o zahraničních přístupech ke sledování a monitorování spravedlivosti vzdělávacího systému, o sekundární analýzu výsledků mezinárodního šetření PIRLS 2016 zaměřenou na roli rodičů, učitelů a moderních technologií v rozvoji čtenářské gramotnosti a o národní zprávu z mezinárodního šetření o vyučování a učení TALIS 2018.

oblastech. V červnu 2019 byl vládou PSP předložen návrh novely zákona o pedagogických pracovnících²⁷, který má kromě jiného za cíl zakotvit institut adaptačního období pro začínající učitele. Definováním institutu adaptačního období začínajících učitelů získá MŠMT pravomoc financovat zvýšenou péči o začínající učitele na základě normativu na učitele v adaptačním období předvídaného platným zněním školského zákona – školy obdrží další finanční prostředky zejména na ocenění práce uvádějícího učitele.

Pokud jde o zvýšení platů pedagogických pracovníků, objem prostředků na platy pedagogických pracovníků byl od 1. 1. 2019 zvýšen o 15 %, z toho o 10 % vzrostly jejich platové tarify; objem prostředků na platy nepedagogických pracovníků byl od 1. 1. 2019 zvýšen o 10 %, z toho o 5 % vzrostly platové tarify. Připravený návrh státního rozpočtu na rok 2020 počítá s předpokládaným nárůstem platů u pedagogických pracovníků v regionálním školství o 10 % v roce 2020 a o 9 % v roce 2021 s tím, že průměrný plat učitele bude v roce 2021 minimálně na úrovni 45 000 Kč; nárůst platů nepedagogických pracovníků v regionálním školství o 10 % v roce 2020 a o 4 % v roce 2021 s tím, že průměrný plat nepedagogického pracovníka bude v roce 2021 minimálně na úrovni 24 000 Kč.

Odborné vzdělávání a příprava

V roce 2019 byly dokončeny a jsou projednávány **aktualizace odborné složky RVP středního odborného vzdělávání**. K nim MŠMT přistoupilo na základě školského zákona (odst. 2, § 4), který ukládá, že RVP musí odpovídat nejnovějším poznatkům vědních disciplín, jejichž základy a praktické využití má vzdělávání zprostředkovat a také z důvodu měnících se potřeb trhu práce, které jsou důsledkem digitalizace, robotizace a modernizace technologických postupů. Nově byla doplněna kapitola 3.3 *Vazba na Národní soustavu kvalifikací (NSK)*, kdy jsou u jednotlivých oborů vzdělání uvedeny profesní kvalifikace, které souvisí s daným oborem vzdělání. Tato kapitola má školám pomoci se orientovat v NSK a motivovat je při tvorbě školních vzdělávacích programů, aby umožnily žákům rozšířit znalosti o další příbuznou oblast prostřednictvím profesní kvalifikace. Současně došlo k aktualizaci vzdělávací oblasti Informatiky a ICT ve všeobecně vzdělávací složce RVP středního odborného vzdělávání. Aktualizací této oblasti jsou naplňována opatření *Strategie digitálního vzdělávání 2020*, a došlo také k úpravě oblasti Ekonomického vzdělávání, kde byl zohledněn aktualizovaný standard Finanční gramotnosti.

V posledním období dochází k výraznému posilování role sociálních partnerů v odborném vzdělávání. Školský zákon posílil roli a zapojení sociálních partnerů do obsahu i cílů odborného vzdělávání a evaluaci jeho výsledků, a to jak na národní úrovni (rámcové vzdělávací programy), tak na regionální úrovni (školní vzdělávací programy). Role sociálních partnerů byla taktéž posílena i při ukončování odborného vzdělání (odborník z praxe jako člen zkušební komise při závěrečných zkouškách v oborech vzdělání s výučním listem - ISCED 3C). K tomu taky významně napomáhá uzavřená dohoda mezi zástupci zaměstnavatelů (Hospodářská komora ČR, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Agrární komora ČR a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů) o rozdělení odpovědnosti za jednotlivé oblasti počátečního odborného vzdělávání v souladu s nařízením vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Na lokální úrovni je partnerství škol a zaměstnavatelů realizováno obvykle formou dlouhodobé nebo střednědobé spolupráce, která zahrnuje podíl zaměstnavatelů na tvorbě ŠVP a definování požadavků na odborné kompetence žáků, účast na odborném výcviku apod.

²⁷ Sněmovní tisk č. 503.

V roce 2018 dosahovala míra předčasných odchodů ze vzdělávání 6,2 %²⁸. Na podporu jejího snižování ve středním vzdělávání byla zavedena finanční i nefinanční opatření. V rámci Finanční podpora škol prostřednictvím finančních prostředků ESF formou projektů zjednodušeného vykazování – Šablony pro SŠ a VOŠ jsou školám poskytovány finanční prostředky na doučování žáků ohrožených školním neúspěchem. Dále je umožněno z těchto prostředků financovat kariérového poradce a školního psychologa. Dalším opatřením na prevenci předčasných odchodů ze vzdělávání pro oblast středního odborného vzdělávání je vyhlášené pokusné ověřování stupňovitého modelu vzdělávání a ukončování vzdělávání, ve kterém mohou žáci po ukončení 3. ročníku skládat závěrečné zkoušky podle jednotného zadání vytvořeného pro obory vzdělání kategorie H a po ukončení 4. ročníku vykonají maturitní zkoušku v oborech vzdělání kategorie stupně dosaženého vzdělání L. Pokusné ověřování probíhá od školního roku 2016/2017 a v současnosti je připravována postupná implementace do nařízení vlády č. 211/2010 o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání ve znění platných předpisů.

Vysokoškolské vzdělávání

V roce 2019 probíhá příprava *Strategického záměru pro oblast vysokých škol pro období 2021+*, který se zaměří na 6 prioritních oblastí zájmu: Rozvoj kompetencí pro 21. století; flexibilní formy vzdělávání; kvalita doktorského studia; využívání kapacit v oblasti výzkumu a vývoje (VaV); posílení strategického řízení vysokých škol (VŠ); snížení administrativní zátěže.

Do systému **financování VŠ** je zaveden tzv. ukazatel P tvořící hlavní nástroj pro řešení společenské poptávky po absolventech konkrétních studijních programů. Speciálním finančním nástrojem je podpořeno vzdělávání budoucích pedagogů na pedagogických fakultách a v programech připravujících učitele a dále navýšení počtu studentů přijímaných do prvních ročníků lékařských fakult. Reálná implementace *Metodiky 2017+* probíhá na VŠ prostřednictvím vlastního a mezinárodního hodnocení.

Byl vyhlášen první ročník Ceny ministra za vynikající vzdělávací činnost na VŠ oceňující excelentní pedagogy ve vysokém školství.

Plynulé navázání vysokoškolského studia na možné budoucí působení ve výzkumné sféře podporuje program Technologické agentury ČR ZÉTA, kde bylo podpořeno již 240 projektů.

Další vzdělávání

V oblasti dalšího vzdělávání je patrná sílící poptávka po kvalifikovaných osobách připravených na vstup na trh práce. NSK nabízí pestrou škálu **profesních kvalifikací zaměřených na technické a digitální oblasti**. V roce 2019 bylo schváleno 317 profesních kvalifikací, 250 aktualizovaných a revidovaných a 67 nových profesních kvalifikací. Zkoušku z profesní kvalifikace úspěšně vykonalo víc než 14 tis. osob.

²⁸ Indikátor předčasných odchodů ze vzdělávání na základě mezinárodní definice Eurostatu určuje hodnoty předčasných odchodů ze vzdělávání na základě výsledků šetření EU Labour Force Survey. Indikátor předčasných odchodů ze vzdělávání představuje procento populace ve věku 18 až 24 let splňující následující dvě podmínky: (a) nejvyšší stupeň získaného vzdělání nebo odborné přípravy je ISCED 2011 úrovně 0, 1 nebo 2 (ISCED 1997: 0, 1, 2 nebo 3C krátké); (b) neúčast ve vzdělávání v období čtyř týdnů předcházejících průzkumu. Jmenovatel zahrnuje celkový počet obyvatel ve stejné věkové skupině.

3.4 Konkurenceschopnost: investice, podnikatelské prostředí a veřejná správa

Přechod na inovační ekonomiku, dle vize *The Czech Republic: The Country For The Future*, představuje pro ČR aktuálně jednu z největších výzev. Opatření uvedená v následujících kapitolách proto reflektují aktivity vlády, které mají za cíl podpořit inovace, vzdělávání a také budování odpovídající infrastruktury. V této souvislosti je důležité strategické zacílení investic (nejen v kontextu vyjednávání nové Dohody o partnerství) a zlepšení podnikatelského prostředí. Následující kapitoly rovněž popisují úsilí vlády v oblasti digitalizace a zvyšování kvality veřejné správy.

3.4.1 Investiční politika

Dosavadní kroky v přípravě Dohody o partnerství

Hlavními východisky pro zpracování **Dohody o partnerství** (DoP) je vládou schválená *Národní koncepce realizace politiky soudržnosti v ČR po roce 2021*²⁹ a dále pak *Zpráva o ČR 2019* vydaná Evropskou komisí, zejména její příloha D. Součástí prací během roku 2019 byla tvorba tematických karet specifických cílů a jejich následné hodnocení v rámci prioritizace. Na základě těchto výsledků prioritizace byla navržena opatření a doporučení pro DoP a operační programy. Aktuálně jsou připravovány první drafty nových operačních programů pro příští programové období. Do 31. 3. 2020 by měly být návrhy jako balíček předloženy na program jednání vlády. Pro přípravu DoP byla zřízena pracovní skupina, která koordinuje aktuální kroky a postupy v rámci všech zainteresovaných implementačních subjektů.

Koncepce rozvoje kapitálového trhu

V návaznosti na *Koncepci rozvoje kapitálového trhu v ČR*³⁰ MF publikovalo 8. 8. 2019 na svém webu **veřejnou konzultaci** *Plánovaná legislativní opatření plynoucí z Koncepce rozvoje kapitálového trhu v ČR 2019-2023* s termínem k zaslání připomínek do 16. 9. 2019. Cílem konzultace bylo získat vyjádření zainteresovaných subjektů k plánovaným legislativním opatřením před zahájením legislativního procesu.³¹ V návaznosti na vyhodnocení připomínek nyní probíhá příprava legislativního materiálu, který bude pravděpodobně v prosinci 2019 rozeslán do vnitřního připomínkového řízení. Koncepce počítá s pravidelným informováním vlády o dosaženém pokroku jednou za 24 měsíců, a to k 31. 12. 2020 a k 31. 12. 2022.

Finanční nástroje

ČR si mj. v kontextu probíhajícího vyjednávání o prostředcích politiky soudržnosti v novém víceletém finančním rámci uvědomuje **rostoucí význam finančních nástrojů** a nezbytnost posílení infrastruktury pro jejich implementaci.

V prvním pololetí roku 2019 provedli vybraní finanční zprostředkovatelé (fondy Lighthouse Seed Fund a Nation1) první **investice do inovativních podniků** a do konce roku 2023 by mělo být podpořeno více než 80 firem v akcelerační a seed fázi. V rámci Operačního programu Praha – Pól růstu (OP PPR) spustil Magistrát hl. m. Prahy koncem roku 2018 podporu inovativních podniků. Ve spolupráci s Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou (ČMZRB) podporuje zvýhodněnými

²⁹ Schválena usnesením vlády č. 94 ze dne 4. 2. 2019.

³⁰ Koncepci rozvoje kapitálového trhu v ČR schválila vláda dne 4.3.2019. Cílem koncepce je lépe využít potenciál kapitálového trhu a směřovat volné finanční zdroje od střadatelů a investorů (domácností) k podnikatelům, kteří potřebují financovat svůj rozvoj.

³¹ Viz Plán legislativních prací vlády na rok 2019 - Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu.

úvěry inovativní podniky na území Prahy. V rámci OP Z zahájilo MPSV v roce 2019 spolupráci s ČMZRB. Zvýhodněné úvěry a poradenství cílí na malé a střední sociální podniky (MSP). ČR se zároveň prostřednictvím MPO a ČMZRB zapojila do regionálního projektu Středoevropský fond fondů (SFF), který je spravován Evropským investičním fondem. SFF investuje prostřednictvím vybraných soukromých fondů do rozvíjejících se firem ve fázi expanze.

V národním **programu ZÁRUKA 2015 až 2023**, kterým je prostřednictvím ČMZRB zapojena ČR do aktivity Evropského fondu pro strategické investice (EFISI) poskytující tzv. protizáruky, bylo od 1. 1. 2019 do 30. 9. 2019 poskytnuto 2464 záruk v objemu 4,3 mld. Kč, což umožnilo zaručit úvěry v objemu přes 6,2 mld. Kč (za dobu realizace programu od roku 2015 bylo celkem poskytnuto 12 508 záruk v objemu téměř 25 mld. Kč, tj. zaručeno úvěrů v objemu přes 35,5 mld. Kč).

V rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) bylo ve spolupráci s ČMZRB poskytnuto v **programu podpory Expanze** od 1. 1. 2019 do 30. 9. 2019 333 úvěrů v objemu téměř 1,8 mld. Kč (za dobu realizace úvěrové části programu od poloviny roku 2017 bylo k 30. 9. 2019 poskytnuto 608 úvěrů v objemu téměř 3,5 mld. Kč) a v případě záruční části bylo od vyhlášení výzvy v únoru 2019 do 30. 9. 2019 poskytnuto 274 záruk v objemu téměř 2,9 mld. Kč, které umožnily zaručit úvěry v objemu přes 4,1 mld. Kč. Obdobnou formou, tj. zvýhodněnými úvěry, jsou podnikatelé podpořeni v rámci OP PIK i v **programu Úspory energie**, v jehož rámci MSP (ale i velké podniky) mohou žádat o zvýhodněné úvěry na projekty, které povedou ke **snížení energetické náročnosti podnikatelského sektoru**. Na tento program je vyčleněna alokace cca 1,3 mld. Kč a I. výzva byla vyhlášena 19. 9. 2017. Od zahájení programu do 30. 9. 2019 byly přijaty žádosti v objemu 182 mil. Kč, přičemž bylo podepsáno 12 úvěrových smluv v objemu 52 mil. Kč

V rámci OP Životní prostředí (ŽP) spustilo v roce 2017 Ministerstvo životního prostředí (MŽP) prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR (SFŽP) **podporu snižování environmentálních rizik** prostřednictvím zvýhodněných úvěrů volitelně doplněných o dotaci. Cílem podpory je zvyšovat bezpečnost environmentálně rizikových provozů a omezovat emise látek znečišťující životní prostředí. Na konci 3. čtvrtletí 2019 bylo podpořeno 9 projektů, z celkové alokace bylo vyčerpáno 33 % prostředků, tj. 212 mil. Kč.

Národní rozvojová banka

MPO, MMR a MF dojednaly text nového vládního usnesení (ze dne 14. 10. 2019), které nově určilo úkol **vypracování právní analýzy**, jež by vyhodnotila stávající právní předpisy jak na národní, tak i unijní úrovni a v případě, že by její závěry podporovaly vznik nového zákona, tak v ní bude rovnou navržen i další postup při **přípravě zákona o Národní rozvojové bance**. V současném Programovém prohlášení vlády je rovněž uvedeno, že bude vytvořena nová strategie pro ČMZRB, a i vzhledem k této skutečnosti je vhodné, aby zvláštní zákon byl připraven až poté, co bude známa nová strategie fungování banky a bude z ní vyplývat, že pro zajištění této nové strategie je nutné samostatný zákon připravit. Cílem tohoto zákona by případně mělo být definování postavení ČMZRB jako národní rozvojové banky ČR pro provádění cílených veřejných intervencí v ČR i v zahraničí prostřednictvím finančních nástrojů.

Investiční pobídky

Dne 6. 9. 2019 nabyla účinnosti **novela zákona o investičních pobídkách**³². Hlavním cílem tohoto zákona je omezit poskytování investičních pobídek, a to pouze na projekty s vyšší přidanou hodnotou,

³² Zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách a o změně některých zákonů.

kteří jsou spojeny s činnostmi VaV a s tvorbou kvalifikovanějších pracovních míst, nebo na projekty s lokalizací do hospodářsky problémových regionů.

Pro malé a střední podniky se snižují vstupní limity investic na polovinu oproti požadavkům na investice velkých podniků. Tím novela rovněž přispěje k větší podpoře českých firem. Menším podnikům je také udělována vyšší míra veřejné podpory.

Novela stavebního zákona

Navrhovaná **novela zákona o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury**³³ navrhuje změny i do **stavebního zákona**. Navrhována je úprava lhůty pro vydávání závazných stanovisek a také jejich následný možný přezkum. V rámci novely je rovněž navrženo zřízení národního geoportálu územního plánování, na němž budou zobrazeny výstupy územního plánování v ČR (v případě nejdůležitějších dokumentů v jednotném formátu). V neposlední řadě je předmětem novely zavedení tzv. fikce souhlasného závazného stanoviska (pokud se dotčený orgán nevyjádří do stanovené lhůty, platí, že vydal souhlasné závazné stanovisko bez dalších podmínek).

Rekodifikace veřejného stavebního práva

Pokud má být dosaženo podstatného zrychlení, zefektivnění a zjednodušení přípravy staveb, je nutné provést komplexní **rekodifikaci stavebního práva** nad rámec novely stavebního zákona. V souvislosti s přípravou novelizací uzavřelo MMR dne 8. 10. 2018 s Hospodářskou komorou *Memorandum o spolupráci na projektu rekodifikace veřejného stavebního práva ČR*. Hospodářská komora se podílí na všech fázích přípravy nové stavební legislativy.

Cílem rekodifikace je mimo jiné zrychlení a zefektivnění výkonu stavební agendy, a proto novela předpokládá vybrané organizační změny v rámci stavební správy v ČR. Zároveň by mělo v odůvodněných případech dojít k redukcí počtu dotčených orgánů a integrace vybraných agend dotčených orgánů do rozhodování stavebních úřadů. V neposlední řadě je cílem i další urychlení povolovacích řízení. Předpokládá se zřízení nových procesních institutů (mj. sloučení dosavadních povolovacích procesů do jednoho řízení s kratší lhůtou). V důsledku rekodifikace však nesmí dojít ke vzniku implementačního deficitu evropského práva, což platí zejména pro oblast ochrany životního prostředí, kde je norem vycházejících z práva EU jednoznačně nejvíce. Předložení návrhu stavebního zákona a souvisejícího tzv. změnového zákona vládě se předpokládá v roce 2020.

3.4.2 Podnikatelské prostředí a vnitřní trh

Informovanost podnikatelské sféry a vnitřní trh EU

V roce 2019 MPO zvyšovalo **povědomí o existujících informačních nástrojích**, které zahrnují Jednotná kontaktní místa (JKM), Kontaktní místo pro výrobky (ProCoP) a síť SOLVIT. Nejviditelnějším projevem byla online kampaň na sociálních sítích doprovázená změnou struktury příslušné části webu MPO, která zvýšila počty řešených případů v rámci sítě SOLVIT o jednu třetinu. Do konce roku je ještě plánováno vytvoření jednotného loga a grafického manuálu pro Jednotná kontaktní místa. V případě **Jednotné digitální brány** bylo učiněno několik konkrétních kroků k její plné implementaci včetně rozdělení gescí za příslušné části nařízení mezi jednotlivé resorty, které budou do konce roku potvrzeny ve vládním materiálu.

³³ Zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací. Viz kapitola 3.5.2 Dopravní infrastruktura.

MPO v rámci spolupráce s podobně smýšlejícími státy EU podporuje **prohlubování vnitřního trhu** včetně sektoru služeb. S cílem posílit informovanost podnikatelů o výhodách vnitřního trhu byly v roce 2019 uspořádány **regionální semináře MPO a partnerů pro MSP k vnitřnímu trhu EU**. Semináře se kromě Prahy konaly rovněž v Ostravě, Českých Budějovicích a Brně. Na 16. 1. 2020 v Praze je naplánován další seminář a počítá se s jeho pokračováním do dalších měst. V srpnu MPO dále spustilo [online dotazník](#) pro podnikatele na vnitřním trhu, jehož cílem je získat přesná data o překážkách na vnitřním trhu a tato data následně využít pro jednání s EK a dalšími partnery v institucích EU.

Snižování administrativní zátěže podnikatelů

MPO a ostatní resorty pokračují ve stávajícím procesu **digitalizace státní správy** a naplňování stanovených opatření vedoucích ke snížení administrativní zátěže podnikatelů. MPO zpracovalo materiál *Plán systémového snížení administrativní zátěže podnikatelů na období 2019–2022*, který byl dne 8. 7. 2019 schválen vládou. Je navrženo celkem 90 opatření, která by se měla promítnout do nejméně 33 právních předpisů a dotknout se 133 povinností. Je navrženo 21 projektů na digitalizaci veřejné správy, které jsou zaměřené na ulehčení administrativy pro podnikatele. Na některých z nich se již pracuje, jiné jsou v počátcích návrhů. V oblasti statistiky je navrhováno 9 opatření.

MPO rovněž zpracovalo materiál *Zpráva o vývoji podnikatelského prostředí v ČR v roce 2018*, který souhrnně hodnotí a popisuje **stav administrativní zátěže u malého a středního podnikání** za rok 2018. Materiál byl zaslán vládě k projednání. Za rok 2018 se zrealizovalo 15 opatření z oblasti statistiky, trhu práce, ochranných známek, životního prostředí a digitalizace státní správy. Do splnění stanoveného dlouhodobého cíle, kterým je snížení zátěže prostřednictvím 40 opatření do konce roku 2020, zbývá zrealizovat 7 opatření. Podle aktuálních dat předpokládáme, že tento cíl bude splněn.

MPO pracuje i na **digitalizaci formulářů**, které jsou určeny pro podnikatele a uveřejněny na portálu Businessinfo.cz. Celkově již bylo převedeno 1 265 formulářů, což představuje 97 %. Předpoklad je takový, že zbylá 3 % formulářů budou převedena do interaktivní podoby do konce roku 2019, přičemž jejich převod provedou rezorty, do jejichž gesce formuláře spadají. Úkol propojení Rejstříku živnostenského oprávnění na Portál občana je splněn. Služba vydávání výstupu ze živnostenského rejstříku je pro veřejnost dostupná včetně služby elektronického podání prostřednictvím Portálu občana.

Nově byl schválen tzv. živnostenský balíček alias **Propodnikatelské desatero**, který byl představen na společné tiskové konferenci MPO a MF dne 27. 8. 2019. Jedná se o 10 opatření, která cílí zejména na malé a střední podnikatele:³⁴

1. Podpora rodinného podnikání (splněno 50%),
2. Jednodušší rozjezd (splněno 66%),
3. Změny v zákonech jen dvakrát ročně (splněno 50%),
4. Konec daňovým výjimkám (splněno 33%),
5. Jednotná databáze formulářů (splněno 50%),
6. Všechny povinnosti na jednom místě (splněno 50%),
7. Omezení statistických průzkumů (splněno 50%),
8. Jednodušší a nižší daně nejen pro malé firmy (splněno 20%),
9. Kompenzace exekučních nákladů (splněno 0%),
10. Vstřícnější stavební úřad (splněno 0%).

³⁴ Byla zřízena webová stránka, na níž mohou podnikatelé sledovat jeho plnění www.zivnostensky-balicek.cz

Byla zřízena webová stránka, na níž mohou podnikatelé sledovat jeho plnění www.zivnostensky-balicek.cz.

V říjnu 2019 proběhlo další jednání členů Expertní skupiny pro snižování administrativní zátěže podnikatelů. Předsednickou roli v souladu s nastaveným systémem rotace převzal SP ČR. Hlavními tématy jednání byly problematika exekucí z pohledu zaměstnavatelů, daňová oblast a informace o plnění živnostenského balíčku.

Ekoaudit

V září 2019 zahájilo MPO další etapu Ekoauditů sběrem podnětů a návrhů od podnikatelské sféry na snížení administrativní i finanční zátěže způsobené některými ustanoveními nad rámec předpisů EU v environmentálních právních předpisech. Do konce roku 2019 budou návrhy po provedení verifikace předány k dalšímu zpracování na MŽP. V průběhu roku 2020 se paragrafové znění projedná za účasti obou rezortů a zástupců podnikatelské sféry. Finální dokument se splněním úkolů bude do konce roku 2020 předložen vládě ke schválení.

Podpora malých a středních podniků

Cílená podpora MSP je v ČR průběžně realizována ve třech prioritních oblastech: vytváření příznivého podnikatelského prostředí, zlepšení přístupu MSP k finančním prostředkům a vstup na zahraniční trhy. Vedle zvyšování zapojení návratných forem podpory podnikání je jedním z klíčových nástrojů podpory MSP čerpání prostředků z OP PIK. **Nově připravovaný operační program** zaměřený na konkurenceschopnost v gesci MPO se pak bude v období 2021+ v rámci přímé podpory MSP zaměřovat na témata výzkumu, vývoje a inovací, růstu a konkurenceschopnosti MSP a rozvoj dovedností, dále pak témata související s posunem k nízkouhlíkovému hospodářství, čistou mobilitou, efektivnějším nakládáním se zdroji či rozvojem digitální infrastruktury v souvislosti s celkovou digitální transformací ekonomiky.

V roce 2019 pokračovaly aktivity ohledně **revize stávající definice MSP**. V květnu 2019 se v Brně konala konference ÚOHS ve spolupráci s MPO zaměřená na veřejnou podporu a definici MSP. Cílem části konference věnované MSP byla výměna praktických zkušeností a dobré praxe z oblasti ověřování statusu MSP. Výsledky této konference byly prezentovány na jednání Rady EU pro konkurenceschopnost dne 26. 9. 2019.

V průběhu roku 2019 zároveň MPO ve spolupráci se SB a EK vypracovalo **analýzu podnikatelského prostředí v ČR**, na základě které se stanoví hlavní priority nové Strategie podpory MSP 2021+. Strategie bude klíčovým dokumentem pro podporu MSP v ČR, který bude shrnovat české iniciativy na rozvoj podnikání a bude podkladovým materiálem pro přípravu programů podpory v dalším programovém období 2021+.

Podpora MSP je realizována i skrze **programy TA ČR**, která také nabízí několik nástrojů určených specificky pro podporu činností VaV v MSP. Jedním z nástrojů je podprogram 2 v programu GAMA, ve kterém jsou podpořeny projekty oceněné Seal of Excellence v SME instrumentu fázi 1 unijního programu Horizont 2020. Po ukončení programu GAMA bude využívání synergických nástrojů pokračovat v navazujícím programu GAMA 2. Inovační aktivity MSP, její příležitosti a bariéry jsou předmětem šetření INKA, jehož druhé mapování proběhlo v letech 2018 a 2019. Novým nástrojem je pak především Podprogram 2 “Nováčky” v Programu MPO TREND, který implementuje TA ČR, a který má podpořit především organizace začínající s výzkumnými aktivitami.

Přijetí definice rodinného podniku

Definici rodinného podniku schválila vláda v květnu 2019³⁵. Rodinný podnik může mít formu rodinné obchodní korporace nebo rodinné živnosti. Pripouští se i rodinná obchodní korporace, v níž jsou členové rodiny reprezentováni fondací nebo svěřenským fondem. Obecně se vyžaduje, aby se na podnikání účastnili alespoň dva členové téže rodiny. Rodinným podnikem je každá entita, která splňuje stanovené podmínky. Přiznání statusu tedy není výsledkem žádného formalizovaného postupu. Definici rodinného podniku mohou využít jak ústřední orgány státní správy, tak další subjekty stojící mimo veřejnou správu. Samotná definice může posloužit především ke statistickým a propagačním účelům. Pro poskytování podpory rodinným podnikům ze strany státu může být definice základem. Vzhledem k její obecnosti však bude zapotřebí v závislosti na způsobu podpory stanovit ještě další podmínky.

3.4.3 Regionální dimenze

Strategie regionálního rozvoje a Koncepce rozvoje venkova

V současnosti probíhá implementace *Akčního plánu Strategie regionálního rozvoje ČR 2019 – 2020* spočívající v koordinaci a plánování realizace regionální politiky ČR ve spolupráci s relevantními subjekty státní správy a samosprávy.

Strategie regionálního rozvoje 2021+ byla schválena vládou ČR usnesením dne 4. 11. 2019 č. 775. MMR zaštiťuje také přípravu *Akčního plánu Strategie regionálního rozvoje ČR 2021 – 2022*. V rámci přípravy došlo k vytvoření systému expertních pracovních skupin pro tvorbu opatření pro realizaci cílů *Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+* na základě partnerského přístupu se zapojením relevantních aktérů a územních partnerů. Nyní probíhá výběr a zpřesnění vhodných aktivit a průběžná komunikace s klíčovými partnery z oblasti regionálního rozvoje. Předpokládaný termín předložení Akčního plánu vládě ČR je 30. 6. 2020.

Probíhá příprava Koncepce rozvoje venkova (KRV) jako základního koncepčního materiálu pro strategické řízení rozvoje venkova ze strany MMR. Koncepce rozvoje venkova rozpracovává územní dimenzi podpory regionálního rozvoje ve vztahu k venkovu, a to i s ohledem na různorodost venkova. Předložení KRV ke schválení na vládu se předpokládá do konce roku 2019.

Územně specifické nástroje

Územní dimenze je naplňována kombinací územně specifických nástrojů, mezi které patří zejména integrované územní investice (ITI), komunitně vedený místní rozvoj (CLLD) a *Strategie hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje* (Strategie RE:START).

V rámci Strategie RE:START byl vládou ČR dne 17. 6. 2019 schválen 3. Souhrnný akční plán, který aktualizuje předchozí akční plány do současné podoby a obsahuje 94 opatření s celkovou předpokládanou alokací 68 mld. Kč za období 2017–2030. Proces aktualizace Souhrnného akčního plánu je každoroční a umožňuje tak pružně reagovat na aktuální situaci v regionech a potřeby transformačních procesů. Strategie RE:START a její implementace je výsledkem shody regionálních partnerů a vlády ČR, je řízena z úrovně vlády a koordinována MMR s intenzivním zapojením dotčených regionů prostřednictvím krajských samospráv i územních a sociálních partnerů. Implementační zásady, definující zapojení a roli všech relevantních partnerů, jsou součástí strategických dokumentů schválených vládou ČR. Na podzim roku 2019 byl zahájen proces

³⁵ Usnesením č. 330 ze dne 13. května 2019 (příloha III).

aktualizace Strategického rámce hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje, který představuje stěžejní analytický dokument pro následnou tvorbu konkrétních opatření přispívajících zejména k řešení dlouhodobých hospodářských problémů spojených s útlumem činností v tradičních průmyslových odvětvích.

EK kladně hodnotí přístup ČR k řešení potřeb těchto strukturálně postižených regionů a díky strategii RE:START je ČR označována jako příklad dobré praxe pro ostatní uhelné regiony v Evropě.

V případě nástrojů **integrováné územní investice (ITI)** a **komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)** pokračuje implementace ve spolupráci se zapojenými subjekty a zároveň probíhá příprava programového období 2021–2027 s cílem o adekvátní zohlednění potenciálu integrovaných nástrojů v jednotlivých operačních programech a nastavení vhodných forem implementace. Přípravovány jsou také národní dokumenty zohledňující územní dimenzi v operačních programech a metodický pokyn pro využití integrovaných nástrojů v programovém období 2021–2027.

Cestovní ruch

Aktuálně probíhá implementace stávající *Koncepce státní politiky cestovního ruchu ČR 2014–2020* (prostřednictvím *Akčního plánu ke Koncepci na roky 2019–2020*) a zároveň příprava nové strategie cestovního ruchu ČR na roky 2021–2030. Akční plán zahrnuje celkem 8 opatření a 18 aktivit, opatření jsou dlouhodobého charakteru a řada z nich se promítne do připravované strategie cestovního ruchu 2021+.

Příprava **nové strategie cestovního ruchu** vrcholí, byla dokončena analýza vývoje cestovního ruchu a z ní vycházející návrh analytické části strategie. V rámci přípravy návrhové části bylo ve spolupráci s partnery definováno hlavní zaměření budoucí strategie (tematické priority: Systém řízení a financování, Zážitek (nabídka), Hosté (poptávka), Data a inovace, Lidé (rozvoj lidských zdrojů)). Pracovní verze návrhové části by měla být dokončena ke konci roku 2019, poté bude zahájeno její projednávání a schvalování.

3.4.4 Kvalita veřejné správy

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 - 2020

V průběhu roku 2019 pokračovala realizace opatření stanovených v Implementačních plánech, jejichž realizace má vést k naplnění specifických a strategických cílů Strategického rámce.

Ministerstvo vnitra (MV) předložilo v červnu 2019 vládě materiály *Výroční zpráva o stavu veřejné správy v ČR za rok 2018* a *Informace o realizaci Implementačních plánů Strategického rámce rozvoje veřejné správy za rok 2018*, shrnující podrobný postup plnění jednotlivých cílů Strategického rámce, resp. opatření uvedených v Implementačních plánech za rok 2018. V září 2019 byly informace o plnění jednotlivých *Implementačních plánů* doplněny o pravidelnou přehledovou informaci o plnění opatření a aktivit, a to k 30. 6. 2019. Uvedená zpráva monitoruje pokrok, kterého bylo v daném půlroce dosaženo, Radou vlády pro veřejnou správu byla projednána dne 20. 9. 2019.

Z nejdůležitějších opatření realizovaných v průběhu roku 2019 lze zmínit např. aktualizaci *Metodiky přípravy veřejných strategií z ledna 2019*, publikování studijních a metodických podkladů (v oblasti odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, v oblasti finančního hospodaření obce a jeho přezkoumávání či v oblasti veřejného opatrovnictví), předložení novely zákona úřednicích územních

samosprávných celků³⁶ vládě ČR. V 1. pololetí roku 2019 bylo navrženo přistoupit k realizaci výkonového financování agendy vydávání řidičských průkazů, k projednání se zainteresovanými stranami byl předložen nový návrh výkonového financování matričních úřadů. Ukončen byl druhý ročník vzdělávacího programu *Zastupitel v kurzu*, zaměřený na finanční řízení obcí od ledna 2019 bylo zrealizováno 36 prezenčních seminářů v 8 krajích, 480 zastupitelů kurz absolvovalo a získalo certifikát MV.

Ve sledovaném období byla zahájena příprava veřejné zakázky k provedení analýzy celého právního řádu ČR, která se zaměří na identifikaci dosud platných právních předpisů, které byly vyhlášeny v ČR v oficiálních publikačních listech od 28. 10. 1918 do 31. 12. 2018, ale které již nejsou používány a nevyvolávají právní účinky, jsou tedy obsoletní. Výstupem z analýzy bude databáze všech právních předpisů obsažených v právním řádu ČR a analýza bude využita k rozhodnutí o zrušení obsoletních právních předpisů.

Naplňování jednotlivých opatření Strategického rámce v souladu s Implementačními plány se předpokládá i v dalším období (jejich implementace by měla skončit nejpozději do června 2023).

Strategický rozvoj veřejné správy po roce 2020

V průběhu roku 2019 pokračovaly za účasti partnerů (zejména resortů, ale i zástupců územních samosprávných celků) přípravy **nového koncepčního materiálu** rozvoje veřejné správy – *Klientsky orientovaná veřejná správa 2030* (dále jen Koncepce) a jejího prvního implementačního dokumentu, *Akčního plánu na léta 2021–2023*. Koncepce z časového hlediska plynule naváže na aktuálně platný *Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020* a bude se soustředit zejména na témata rozvoje inovační kultury ve veřejné správě, vytvoření nového systému výkonu přenesené působnosti, podpory aplikace tzv. evidence-informed přístupu, přípravy nového kompetenčního zákona či rozvoje meziobecní spolupráce v rámci obcí s rozšířenou působností.

Materiál v srpnu 2019 prošel vnitroresortním i meziresortním připomínkovým řízením. Na konci září byly zapracovány relevantní podněty, vznesené v rámci obou připomínkových řízení, a oba materiály byly postoupeny k projednání Radě vlády pro veřejnou správu, která je dne 20. 9. 2019 doporučila vládě ČR ke schválení. Na jednání vlády ČR dne 8. 10. 2019 bylo projednávání tohoto materiálu přerušeno.

Provádění zákona o státní službě

V souvislosti s prováděním **zákona o státní službě** byly připraveny čtyři dílčí novely, které se týkaly: změny v souvislosti s přijetím zákona o zpracování osobních údajů, negativního vymezení osobní působnosti zákona o státní službě a překážek přijetí do služebního poměru nebo výkonu služby v souvislosti s novelou zákona o podpoře sportu, či úpravou poskytování platu při dočasné neschopnosti při výkonu služby v návaznosti na novelu zákoníku práce.

Na základě Plánu legislativních prací vlády na rok 2019 bylo rovněž předloženo a schváleno nařízení vlády č. 157/2019 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 136/2015 Sb., o **rovnocennosti některých zkoušek a odborných kvalifikací zvláštní části úřednické zkoušky** ze dne 17. 6. 2019, s účinností od 1. 7. 2019, které ve svém obsahu reaguje na přijetí nařízení vlády č. 1/2019 Sb., o oborech státní služby. Zároveň bylo připraveno a schváleno nařízení vlády č. 158/2019 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti odměňování zaměstnanců ve veřejných službách a správě a státních zaměstnanců ze dne 17. 6. 2019, s účinností od 1. 7. 2019.

³⁶ Zákona č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů.

V rámci sledovaného období byla připravena také novela vyhlášky o podrobnostech úřednické zkoušky č. 160/2019 Sb., kterou se mění vyhláška č. 162/2015 Sb., o podrobnostech úřednické zkoušky, ve znění vyhlášky č. 124/2018 Sb., ze dne 20. června 2019, s účinností od 1. 7. 2019, která rovněž reaguje na legislativní změnu spočívající v přijetí nařízení vlády č. 1/2019 Sb.

V neposlední řadě probíhá také příprava a implementace služebních předpisů a metodických pokynů náměstka ministra vnitra pro státní službu k provedení zákona o státní službě.

Zavádění řízení kvality ve služebních úřadech

Na základě vládou schválené *Metodiky zavádění řízení kvality ve služebních úřadech* a schváleného *Metodického pokynu pro řízení kvality ve služebních úřadech* probíhá zavádění konkrétních opatření vedoucích ke zvýšení kvality služebních úřadů. MV realizuje metodickou podporu implementace uvedeného Metodického pokynu, včetně konzultací ke zpracování projektových záměrů a následných žádostí o podporu s cílem čerpat finanční zdroje z OP Z. Rovněž je průběžně realizován proces přezkumu implementace naplnění požadavků Metodického pokynu na úřadech s již zavedenými komplexními systémy řízení kvality.

Zákon o registru smluv, zákon o zadávání veřejných zakázek a implementace Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020

MV nadále poskytuje veřejnosti informační a technickou podporu pro správné provedení **registrace smluv do registru**. Ke dni 18. 11. 2019 bylo v registru smluv celkově zveřejněno 2 481 343 smluv od 9 572 subjektů.

MMR připravuje novelizaci zákona o zadávání veřejných zakázek. Cílem návrhu právního předpisu bude odstranění některých výkladových a aplikačních problémů, které se od doby nabytí účinnosti zákona o zadávání veřejných zakázek vyskytly. Dále se do novelizace plánuje zahrnout snížení administrativní náročnosti pro dodavatele i zadavatele při předkládání dokladů. Předložení návrhu zákona vládě je plánováno na červen 2020.

Vláda dne 21. 1. 2019 schválila usnesení č. 57 obsahující aktualizaci **akčního plánu plnění Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020**. Aktualizace spočívá zejména v návrzích opatření směřujících k vyšší agregaci dat o veřejných zakázkách, a to hlavně dat o veřejných zakázkách malého rozsahu; k motivaci zadavatele, aby více využívali certifikované elektronické nástroje a opatření k vytvoření centrálního zdroje otevřených dat včetně automatického procesu dohledu na kvalitu publikovaných dat. Dne 6. 5. 2019 vzala vláda na vědomí svým usnesením č. 316 materiál *Zpráva o plnění Strategie elektronizace zadávání veřejných zakázek pro období let 2016 až 2020 za rok 2018*.³⁷

V roce 2019 jsou průběžně realizována opatření jako např. monitoring zahraničních best practices v oblasti elektronizace zadávání veřejných zakázek (VZ) zahrnující posouzení možné implementace nejlepších řešení do legislativního prostředí ČR; informační akce zaměřené na podporu elektronického zadávání VZ; poradenství pro zadavatele i dodavatele; revize a vytváření metodik k ZZVZ a k jeho prováděcím předpisům s ohledem na výrazné posílení povinností zadavatelů a vytvoření nového systému uveřejňování informací.

³⁷ Tato zpráva obsahuje shrnutí významných událostí v roce 2018 souvisejících se Strategií elektronizace, zprávu o činnosti řídicí skupiny Strategie elektronizace, podrobný popis plnění jednotlivých opatření a shrnutí třetího roku realizace opatření Strategie elektronizace.

V různé fázi rozpracovanosti jsou opatření k zajištění optimalizace provozu jednotlivých modulů začleněných do **Národní infrastruktury pro zadávání VZ** (např. sjednocení Věstníku VZ a Informačního systému o veřejných zakázkách) nebo implementace opatření souvisejících s elektronizací VZ vzešlých z rozvoje jak národních, tak evropských projektů elektronizace veřejné správy (např. zajištění souladu elektronických nástrojů s evropským nařízením eIDAS nebo Směrnice o elektronické fakturaci při zadávání VZ).

Boj s korupcí

Návrhy **zákona o lobbování** a zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o lobbování, byly dne 30. 7. 2019 schváleny vládou a postoupeny k dalšímu projednávání do PSP. Návrhy **zákona o ochraně oznamovatelů** a zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů, byly po svém předložení vládě dne 18. 4. 2019 projednány LRV, kde bylo jejich projednávání přerušeno do doby, než bude ukončen legislativní proces návrhu směrnice EP a Rady o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie. V současné době probíhají intenzivní přípravné práce tak, aby mohly být tyto návrhy zákonů na základě již schválené směrnice znovu předloženy v podobě, která bude směrnici odpovídajícím způsobem implementovat.

Ze sledovaných vládních návrhů, které se již nacházejí v rámci projednávání v PSP, je návrh novely zákona o NKÚ³⁸ v současné době ve fázi projednání výbory. Návrh **zákona o výběru osob do řídicích a dozorčích orgánů** právnických osob s majetkovou účastí státu (nominační zákon) byl dne 27. 9. 2019 schválen PSP. Následně byl nominační zákon dne 30. 10. 2019 projednán na 12. schůzi Senátu, který jej vrátil PSP s pozměňovacími návrhy.

Naplňování nelegislativních strategických protikorupčních dokumentů *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2018 až 2022* a *Akčního plánu boje s korupcí na rok 2019* je gestory jednotlivých úkolů zajišťováno průběžně v rámci celého roku. Materiál vyhodnocující naplňování stanovených úkolů bude následně vládě předložen do konce března 2020.

Zmíněný **Akční plán boje s korupcí na rok 2019** mimo jiné obsahuje opatření zaměřená na implementační praxi ZZVZ, zakotvena jsou v něm také mj. legislativní a nelegislativní opatření k implementaci tzv. 5. *Směrnice proti praní špinavých peněz* v rámci zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, zákona č. 300/2016 Sb., o centrální evidenci účtů, nového zákona o evidenci skutečných majitelů, který přejímá komplexní problematiku skutečných majitelů a jejich evidence, a dalších relevantních předpisů. Příslušné novely a nový zákon by měly být předloženy vládě ke schválení na podzim roku 2019.

Hodnocení dopadů regulace (RIA)

Veškeré aktivity dlouhodobě směřují k **modernizaci procesu RIA**. Pro dotvoření uceleného obrazu o provádění RIA byly připraveny zevrubné dotazníky pro zpracovatele RIA. Jeden komplexní pro provádění RIA a druhý, specificky zaměřený na zpětný přezkum účinnosti regulace (ex post RIA). Vyhodnocení dotazníků bude projednáno s dotčenou pracovní skupinou a začleněno do návrhu změn ex post RIA (pevnější a konkrétnější ukotvení) a následně také do návrhu komplexních změn v RIA (v návaznosti na avizovanou účinnost zákona o eSbírce³⁹ v roce 2022). Dále probíhá průběžná

³⁸ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

³⁹ Zákon č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv.

metodická pomoc zpracovatelům RIA v podobě konzultací a přípravy série seminářů v listopadu a prosinci 2019.

3.4.5 Digitální agenda a eGovernment

Program Digitální Česko

Program Digitální Česko (DČ) je souborem koncepcí zajišťujících předpoklady dlouhodobé prosperity ČR v prostředí probíhající digitální revoluce, který zastřešuje tři hlavní pilíře (dílní koncepce / strategie):

1. *Česko v digitální Evropě – v gesci ÚV*
2. *Informační koncepce ČR – v gesci MV*
3. *Koncepce Digitální ekonomika a společnost – v gesci MPO*

V rámci pilíře **Česko v digitální Evropě** probíhají koordinační aktivity prostřednictvím Výboru pro jednotný digitální trh (Výbor DSM), který kromě relevantních vládních rezortů zahrnuje i zástupce hospodářských, sociálních a regionálních partnerů. Během léta 2019 byla vypracována analýza vnímání digitálních priorit ČR v EU v návaznosti na nový institucionální cyklus EU z pohledu českých podnikatelů a jejich zájmových sdružení, ale i dalších částí odborné veřejnosti (reprezentujících zájmy zaměstnanců či územních samospráv). V současnosti probíhají přípravné práce na analýze personálního pokrytí evropské digitální agendy v rámci dotčených ústředních orgánů státní správy. Během podzimu 2019 a začátku roku 2020 by měly proběhnout informační akce k digitálním tématům v síti regionálních Eurocenter (v současnosti je v jednání 7 akcí).

Pro realizaci záměrů stanovených programem **Informační koncepce ČR – Digitální Česko (DČ)** byly zpracovány implementační plány (IP), jimiž se budou naplňovat cíle programu DČ. IP jsou sumarizací detailních cílů a záměrů, doplněných o popis způsobu realizace (naplnění) jednotlivých dílčích cílů. Do přípravy a zpracování implementačních plánů byly prostřednictvím Rady vlády pro informační společnost (RVIS) zahrnuty všechny resorty, další úřady a odborná veřejnost. Usnesením č. 255 ze dne 15. 4. 2019 bylo schváleno 15 implementačních plánů, jeden za každý z 15 hlavních cílů programu DČ.

Tímto usnesením byla dále zřízena funkce digitálního zmocněnce ústředního správního úřadu. Ten je osobou odpovědnou za plnění části programu DČ, komunikaci/koordinaci s RVIS i s ostatními členy vedení daného resortu a ústředního orgánu státní správy a za koordinaci úkolů daného resortu v oblasti IT ve spolupráci s digitálním zmocněncem vlády pro digitalizaci a IT a lídry hlavních cílů programu DČ. Dále byly zřízeny webové stránky www.digitalnicesko.cz, kde jsou dostupné komplexní informace o tomto programu.

MV, v souladu s výše uvedeným usnesením vlády č. 629 ze dne 3. 10. 2018 v září 2019 vydalo a uveřejnilo na svých webových stránkách dokumenty k DČ, a to Metody řízení ICT veřejné správy ČR, Slovník pojmů eGovernmentu, Národní architektonický rámeček a Národní architektonický plán⁴⁰. Došlo tak ke splnění cílů 3 a 5 DČ. Všechny tyto dokumenty mají za cíl zefektivnění, nikoli snížení, výdajů na státní IT, lepší dostupnost služeb eGovernmentu státní správě, samosprávě, ale hlavně klientům veřejné správy – občanům, právnickým osobám, cizincům.

Dne 19. 11. 2019 proběhl již třetí ročník konference o eGovernmentu „Snadná navigace světem úřadů“ připravená MV a NAKITem.

⁴⁰ Jsou dostupné na stránkách <https://archi.gov.cz>

Koncepce **Digitální ekonomika a společnost (DES)** má 8 hlavních cílů, tedy i 8 vládou schválených implementačních plánů ze dne 15. 4. 2019 Tyto plány zahrnují 126 záměrů, které jsou plněny dle stanoveného harmonogramu.

Plnění implementačních plánů DES:

Národní strategie umělé inteligence (AI) v ČR – schválena usnesením vlády č. 314 ze dne 6. 5. 2019. Navazuje a naplňuje cíle Inovační strategie ČR 2019-2030 a koncepce Digitální ekonomika a společnost. Umělá inteligence zahrnuje chytré programy a stroje, které se samy učí, umí se rozhodovat a dělat především opakující se a rutinní práci namísto lidských kapacit. AI je prvním krokem k tomu, jak v ČR podpořit vznik inovační ekonomiky. Hlavním cílem této strategie je vybudování Centra excelence pro AI v ČR.

Co se týče **Centra excelence**, v současnosti probíhají nezbytné kroky k získání tohoto centra, které by sdružovalo nejlepší vědce z tuzemska i zahraničí. Získání jednoho z evropských center excelence má potenciál zajistit ČR prestiž, přilákat nové investory a vědce a zaručuje finanční zdroje z EU a chystaného programu Digital Europe ve výši 9 mld. EUR. MPO se aktivně zapojuje do jednání na národní i evropské úrovni pro získání centra excelence do ČR. MPO koordinuje přípravu a sestavení excelentního týmu pro podání přihlášky ve výzvě programu Horizon 2020.

Problematiku **Digital Innovation Hubs (DIH)** řeší v ČR koncepce DES, která v souladu s programem Digital Europe předpokládá vznik a rozvoj mezinárodní sítě Center pro digitální inovace, která budou neziskovými subjekty, resp. neziskovými koordinovanými skupinami subjektů s odbornými znalostmi a kapacitami, jejichž cílem bude podporovat digitální transformaci společností, zejména MSP, a organizací veřejné správy a vzdělávacích institucí. Tato podpora bude zahrnovat poskytování služeb jako například testování technologií, finanční poradenství a poskytování informací o trhu. Cílem celého procesu je vytvořit propojenou síť evropských a národních center pro digitální inovace, která podpoří rychlé rozšiřování nových digitálních technologií.

Přístupnost internetových stránek subjektů veřejného sektoru

ČR realizovala transpozici směrnice EP a Rady (EU) 2016/2102 ze dne 26. 10. 2016 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru⁴¹ do právního řádu ČR, a to prostřednictvím **zákona o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru**⁴² s účinností od 9. 4. 2019.

Na základě tohoto zákona byl připraven *Metodický pokyn k přístupnosti*, který je primárně určen pro programátory vytvářející internetové stránky. MV spolupracuje s ostatními resorty, např. zpracovalo a vydalo Metodiku Easy-to-read pro tvorbu snadno čitelných textů a poskytuje odborné konzultace. Nově se problematika přístupnosti objevuje i v NAP a ve formulářích posuzování ICT projektů ze strany Odboru hlavního architekta MV. Probíhá i spolupráce s ÚV a MV k tvorbě metodik pro splnění přístupnosti informačních systémů a dalších ICT komodit pokud jsou pořizovány veřejným investováním (naplnění povinnosti uvedené v § 93, zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek).

⁴¹ Dostupné z: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016AG0013\(02\)&from=CS](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016AG0013(02)&from=CS).

⁴² Zákon č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů.

Elektronická identifikace

Dne 18. 8. 2017 byl publikován **zákon o elektronické identifikaci** a s ním související změnový zákon, které nabýly účinnosti dne 1. 7. 2018. V souladu se zákonem o **elektronické identifikaci**⁴³, který vychází z nařízení eIDAS⁴⁴, byl vybudován Správou základních registrů **Národní bod pro identifikaci a autentizaci** (NIA). NIA je klíčovým nástrojem pro umožnění ověřování elektronické identity a předávání ověřených informací o uživateli potřebných pro využívání služeb poskytovaných na dálku. Samostatnou součástí NIA je rovněž tzv. eIDAS uzel, který zprostředkovává propojení na oznámené systémy elektronické identifikace (tj. propojuje NIA se zahraničními oznámenými systémy elektronické identifikace)⁴⁵. eIDAS uzel byl spuštěn dne 28. 9. 2018 pod označením CZ.PEPS.

Dochází k postupnému připojování nových poskytovatelů online služeb (kvalifikovaných poskytovatelů dle zákona č. 250/2017 Sb.). Seznam služeb, kam je možné se přihlásit, je uveden na informačních stránkách identifikačního portálu eIdentita.cz⁴⁶. Nové služby průběžně přibývají.

Občanské průkazy s elektronickým čipem

Dne 13. 9. 2019 byl **úspěšně dokončen proces notifikace** dle čl. 9 nařízení eIDAS – popis systému elektronické identifikace ČR byl zveřejněn v Úředním věstníku EU. Český systém elektronické identifikace splňuje požadavky na “Vysokou“ úroveň záruky. Po vypršení 12měsíční lhůty by měla být česká eObčanka uznávána jako identifikační prostředek při přístupu k veřejným online službám v jiných členských státech EU za podmínek stanovených nařízením eIDAS.

Občanské průkazy, vydávané od července minulého roku, mají již v sobě zabudován **kontaktní elektronický čip s identifikačním certifikátem**. Pokud si ho držitel na úřadě aktivuje, může eObčanku používat k přihlašování ke službám jako je Portál občana, eRecept, pro vyplnění daňového přiznání, ke službám ČSSZ, pro přihlášení do své datové schránky, k portálům měst apod. Další online služby se postupně připojují k národnímu bodu pro identifikaci a autentizaci, který zprostředkovává samotné ověření identity uživatele mezi tím, kdo mu vydal prostředek, kterým se prokazuje, a poskytovatelem služby, kterou chce uživatel využít.

Úplné elektronické podání

V rozmezí let 2019–2020 budou dokončeny klíčové metodické dokumenty, doporučení a standardy (v legislativní, motivační, procesní i technické rovině), které přispějí k hladšímu prosazování a jednotnosti konceptu úplného elektronického podání ve veřejné správě ČR. V roce 2019 se postupně pracuje na standardním formulářovém řešení pro jednotlivé portály, které budou zahrnuty do komplexu portálů pod PVS, jedná se o koncepci tzv. federalizovaných portálů, které budou společně poskytovat služby jednotlivých gestorů agend, a zároveň nad nimi bude rozcestník v podobě Portálu veřejné správy.

Portál veřejné správy a Informační systém datových schránek

Portál veřejné správy (PVS) slouží především k zajištění přístupu ke garantovaným informacím a spolu s Informačním systémem datových schránek zjednodušuje komunikaci s úřady pro občany ČR, právnické osoby nebo cizince. V souvislosti s rekonstrukcí PVS byla vybudována jeho transakční část

⁴³ Zákon č.250/2017 Sb.

⁴⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 910/2014 ze dne 23. 7. 2014 o elektronické identifikaci a službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce na vnitřním trhu a o zrušení směrnice 1999/93/ES.

⁴⁵ Informace o notifikovaných a pre-notifikovaných systémech jsou dostupné z:

<https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/EIDCOMMUNITY/Overview+of+pre-notified+and+notified+eID+schemes+under+eIDAS>.

⁴⁶ <https://info.eidentita.cz/sep/>

s názvem **Portál občana** (PO), která byla v rámci projektu IROP nasazena do ověřovacího provozu dne 8. 7. 2018. Zmíněný projekt byl **úspěšně ukončen dne 30. 6. 2019** a následně byl zahájen ostrý provoz.

PO je přístupný po přihlášení a je postupně doplňován o další služby. V listopadu 2019 nabízel kolem sta služeb, nově např. archivaci datových zpráv vč. možnosti činění předpřipravených podání či jednoduchého platebního rozhraní, dále zobrazení a správu údajů z Informačních systémů veřejné správy (např. téměř kompletní sadu údajů z Registru řidičů), upravené úložiště dokumentů, nastavení vybraných notifikací či nové služby připojených ústředních správních úřadů, krajů nebo obcí. Dále přibyla možnost obstarat si prostřednictvím PO výpis i bez nutnosti být držitelem datové schránky a rezervační služba pro možnost objednání se na vybraný úřad (pilotně na úřad Řičan).

Práce na PO dále pokračují, strategie Digitální Česko počítá s jeho rozvojem minimálně do roku 2024. Do konce roku 2019 bude rozvoj dále zahrnovat např. rozšíření notifikačních služeb nebo implementaci a testování standardu úplného elektronického podání.

Byl proveden vizuální i funkční redesign datových schránek (DS), které nyní nabízí nové funkce i uživatelské rozhraní tak, aby to co nejvíce korespondovalo s prostředím celého PO a umožňovaly tak občanům plnohodnotnou komunikaci s úřady. Nyní je možné DS využívat i v prostředí mobilních zařízení, jejich design je nyní plně responzivní. Byla spuštěna **aplikace Mobilní klíč**, která zajišťuje bezpečné přihlášení bez nutnosti zadávat přihlašovací údaje, tj. vylepšené zabezpečení pomocí tzv. vícefaktorové autentizace.

Národní katalog otevřených dat (NKOD)

V posledních 6 měsících byl spuštěn NKOD na kompletně novém software, který je založen na open-source řešení DCAT-AP viewer. Oproti dřívějšímu řešení je nyní NKOD postaven na nejnovějším standardu EK pro katalogizaci datových sad DCAT-AP v1.2 a je tak plně kompatibilní s Evropským datovým portálem. Součástí NKOD jsou také registrační formuláře pro registraci jednotlivých datových sad i lokálních katalogů poskytovatelů otevřených dat. Oproti předchozímu řešení byl také inovován způsob specifikace podmínek užití, který je nyní ve strukturované podobě. NKOD je v této nové podobě v bezproblémovém provozu od července 2019.

Příprava vybudování eGovernment cloudu (eGC)

V souladu s usnesením vlády byly zahájeny činnosti dočasného Řídícího orgánu eGC (ŘOeGC), poradního orgán ŘOeGC a meziresortní komise pro legislativní rozpracování variant řešení právního rámce státní části eGC. Z důvodu komplexnosti a náročnosti rozpracování variant řešení právního rámce státní části eGC byl termín pro splnění úkolu prodloužen do 31. 12. 2019. Ústředním orgánům státní správy, spravujícím kritickou komunikační infrastrukturu a významné informační systémy, byl Usnesením uložen úkol zpracovat hodnocení bezpečnostních dopadů a *Total Cost of Ownership* těchto systémů. Z důvodu komplexnosti a náročnosti zpracování tohoto úkolu byl termín pro jeho splnění prodloužen do 30. 12. 2019.

V souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek⁴⁷, je na základě provedené předběžné tržní konzultace připravována zadávací dokumentace k veřejné zakázce na zavedení dynamického nákupního systému pro služby IAAS a PaaS pro komerční částí eGC. Do 31. 12. 2019 bude ŘOeGC zaveden dynamický nákupní systém pro služby IAAS a PaaS pro komerční částí eGC.

⁴⁷ Zákone č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek.

Kybernetická bezpečnost

V prvním pololetí 2019 byla zahájena úzká spolupráce MV s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) na legislativních pracích a návazných dokumentech nad **novelou vyhlášky č. 317/2014 Sb., o významných informačních systémech** a jejich určujících kritériích. Celý legislativní proces by měl být dokončen do konce roku 2019.

V souladu s varováním NÚKIB bylo zahájeno zpracování **analýz rizik systémů** spadající pod zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti. Byl připraven plán realizace jednotlivých analýz rizik u nejexponovanějších systémů a realizována odpovídající opatření k eliminaci kybernetických hrozeb. Dále byla provedena aktualizace dokumentů systému řízení bezpečnosti informací resortu MV (ISMS MV). Provedeny interní audity a analýzy rizik u systémů eGovernmentu a průběžně řešeny kybernetické bezpečnostní události a incidenty v rámci systémů resortu MV.

Projekt e-Sbírka a e-Legislativa

V průběhu roku 2019 pokračovala realizace projektu e-Sbírka a e-Legislativa, jehož cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. Úspěšně byla vypracována implementační analýza projektu a akceptovány první dodávky hardware i software pro testovací prostředí, datový model systému a redakční editor dat minusové osy digitalizované datové báze eŠablona. Také jsou průběžně předávány a akceptovány jednotlivé digitalizované ročníky Sbírky zákonů a Sbírky mezinárodních smluv v rámci tvorby datové báze e-Sbírky. Návrh změnového zákona k zákonu o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv byl projednán v PSP i v Senátu, který jej PSP postoupil s pozměňovacími návrhy. Tyto pozměňovací návrhy Senátu nicméně nebyly přijaty a návrh byl dne 15. 10. 2019 schválen Poslaneckou sněmovnou ve znění postoupeném Senátu. Dne 23. 10. 2019 pak byl návrh podepsán prezidentem republiky a v současnosti je připravován k publikaci ve Sbírce zákonů. V oblasti právní úpravy v tuto chvíli zbývá k řešení implementace elektronického legislativního procesu do jednacího řádu Senátu, která je propojena s aktuálně projednávaným návrhem na změnu Ústavy České republiky. Nyní čeká na nové projednání v PSP. Spuštění obou systémů do ostrého provozu se předpokládá k 1. 1. 2022 a je navázáno na nabytí účinnosti zákona o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Pilotní provoz systému je plánován od poloviny roku 2020.

Sbírka právních předpisů územních samosprávních celků a některých správních úřadů

MV připravilo **návrh zákona o Sbírce právních předpisů územních samosprávních celků a některých správních úřadů** a návrh souvisejícího změnového zákona. Návrhy zákonů byly dne 30. 7. 2019 schváleny vládou a byly předloženy PSP. Vstoupit v účinnost by pak měly 1. 1. 2021. Díky navrhované legislativní změně vznikne informační systém právních předpisů, v němž budou publikovány všechny právní předpisy obcí, krajů a hlavního města Prahy, jakož i právní předpisy správních úřadů, které nejsou vyhlášovány ve Sbírce zákonů. Jejich vyhlášení ve Sbírce právních předpisů bude podmínkou pro to, aby nabyly platnosti (staly se součástí platného právního řádu).

Dále se počítá s využitím Sbírky právních předpisů ke zveřejňování dalších souvisejících dokumentů, především aktů, které jsou nyní zveřejňovány ve Věstníku právních předpisů krajů (s jehož zrušením se počítá). Sbírka právních předpisů bude veřejně přístupným elektronickým informačním systémem; jeho správcem bude MV.

Rozvoj vysokorychlostního internetu a budování sítí nové generace

V termínu 8. 7. 2019 MPO ukončilo v rámci 2. výzvy z prioritní osy 4 OP PIK - *Rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačních a komunikačních technologií* příjem

žadostí. Resort jich obdržel 40, celkový objem požadované dotace je 1,12 mld. Kč. Přijaté žádosti se prověřují.

Druhým nástrojem je **odstraňování legislativních, regulatorních, finančních a jiných překážek**, které brání rozvoji, resp. budování, sítí elektronických komunikací. Tyto překážky a omezení jsou vymezeny v *Akčním plánu k provedení nedotačních opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací*, který v květnu 2017 přijala vláda. Opatření pro postupnou eliminaci těchto negativních jevů byla již zčásti realizována. V současnosti se připravuje aktualizace akčního plánu formou Akčního plánu 2.0 k provedení nedotačních opatření pro podporu plánování a výstavby sítí elektronických komunikací. Příprava je nyní ve fázi ukončování vypořádání připomínek. Materiál bude předložen vládě k projednání a schválení.

Významnou roli pro naplnění cílů digitální agendy v ČR budou hrát i budoucí **mobilní sítě 5. generace**. Návrh strategické vize *Implementace a rozvoj sítí 5G v ČR – Cesta k digitální ekonomice* byl vytvořen ve spolupráci jak se státní správou, tak podnikatelským prostředím. MPO jej předloží do meziresortního připomínkového řízení v říjnu 2019. Základní předpoklad implementace sítí 5G, totiž uvolnění odpovídajících kmitočtových pásem, je připravován ČTÚ, který na základě provedení a vypořádání veřejné konzultace k výběrovému řízení (aukci) pro kmitočty v pásmech 700 MHz a 3,4-3,6 GHz připravuje na začátek roku 2020 realizaci této aukce.

3.5 Sektorové politiky

3.5.1 Výzkum, vývoj a inovace

Jedním z letošních doporučení Rady pro ČR je: *Odstranit překážky bránící rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému.* Národní strategický rámec pro odstranění překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému je dán **Inovační strategií ČR 2019 -2030 z února 2019 (IS)**. Skládá se z devíti vzájemně provázaných pilířů, které obsahují východiska, základní strategické cíle a nástroje k jejich plnění. Plnění IS je v přímé gesci předsedy vlády ČR, a to prostřednictvím RVVI. Na 345. zasedání RVVI v červnu 2019 byly předloženy finální verze akčních plánů jednotlivých pilířů. Průběžně probíhá koordinace naplňování obsahu a cílů IS ve spolupráci s garanty jednotlivých pilířů a rozpracování konkrétních nástrojů k plnění cílů. Důležitou součástí IS je snižování administrativní zátěže v systému podpory výzkumu, vývoje a inovací (tzv. debyrokratizace). K této problematice byla ustavena pracovní skupina pod vedením místopředsedy Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

V roce 2019 probíhá průběžně rovněž realizace opatření aktualizace **Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI) pro období 2019-2020**. Současně je připravována nová Národní politika VaVaI na období 2021+, která ve struktuře IS představuje jeden z nástrojů plnění cílů v pilíři *Financování a hodnocení výzkumu a vývoje*. Pracovní návrh Národní politiky VaVaI 2021+ bude předložen RVVI do konce roku 2019.

RVVI rovněž připravuje širokou novelu zákona o podpoře výzkumu, vývoje a inovací (130/2002 Sb.). Novela by měla přinést zejména podporu inovací, zavedení i jiných než dotačních nástrojů podpory VaVaI, zjednodušit a zvýšit flexibilitu systému podpory či zakotvit roli reprezentace aplikovaného výzkumu.

MPO připravuje ve spolupráci s ostatními rezorty revizi Národní RIS3 strategie pro programové období 2021 – 2027. Probíhají práce na aktualizaci analytické i návrhové části Národní RIS3 strategie a projednávání výstupů těchto prací s odborníky a zástupci VaVaI sféry. Zároveň probíhají práce na aktualizaci krajských RIS3 strategií. Dokument Národní RIS3 strategie bude v první polovině roku 2020 projednáván s partnery a poté bude do konce roku 2020 předložen k projednání vládou ČR.

Za účelem aplikace výsledků VaV do praxe a jejich následné komercializace MPO realizuje program aplikovaného výzkumu s názvem **TRIO**, který slouží k rozvoji potenciálu ČR v oblasti klíčových technologií (KETs). Čtvrtá veřejná soutěž byla vyhlášena v září 2018, výsledky byly zveřejněny 9. 4. 2019. V programu TRIO bylo celkem podpořeno 498 projektů. Celkové náklady projektů činily 9,1 mld. Kč, přičemž podpora ze státního rozpočtu byla ve výši 6,3 mld. Kč.

Jedním z významných poskytovatelů VaV v Česku je **TA ČR**, která se snaží svým portfoliem programů pokrýt co nejširší spektrum potřeb národního inovačního systému. Podporovány jsou projekty VaV zaměřené na dlouhodobou excelentní spolupráci, projekty mezinárodní spolupráce, projekty z oblasti společenských a humanitních věd, projekty podporující zapojení mladých výzkumníků a výzkumníků do VaV a projekty zaměřené na komercializaci výstupů výzkumu do praxe. Od roku 2019 pomáhá s nastavením a implementuje tematicky zaměřené programy vybraných resortů – MPO, Ministerstva dopravy (MD), MŽP.⁴⁸ Dalším resortům pak poskytuje svůj informační systém,

⁴⁸ Z hlediska objemu podpory patří mezi největší z uvedených rezortních programů program MPO TREND, jehož cílem je v souladu s RIS3 strategií zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků, rozšíření jejich trhů v zahraničí, pronikáním na trhy nové či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. Program byl schválen 25.3.2019 a bude realizován v období 2020–2027, hlavními příjemci podpory v programu jsou podniky řešící projekt samy, nebo ve spolupráci s výzkumnými organizacemi. Předpokládané celkové výdaje projektů v programu činí 15 mld. Kč, z toho necelých 10 mld. Kč tvoří podpora ze státního rozpočtu.

hodnotitelské kapacity a zkušenosti z vlastní činnosti při implementaci programů. Mimo to též aktivně spolupracuje při tvorbě nové RIS3 strategie například formou zapojení do budoucího Systémového projektu MPO, nebo ve spolupráci s dalšími státními orgány se účastní implementace Inovační strategie ČR 2019-2030.

Na svém jednání dne 10. 6. 2019 vzala vláda na vědomí aktualizaci *Cestovní mapy velkých výzkumných infrastruktur ČR pro léta 2016 až 2022*. Jde o strategický dokument, který obsahuje výhled do roku 2029 a který v mezinárodním kontextu představuje **příspěvek ČR ke krajině výzkumných infrastruktur** provozovaných v Evropě a ve světě. Stěžejní součástí Cestovní mapy je prezentace celkem 48 velkých výzkumných infrastruktur ČR, které jsou provozovány v oblastech fyzikálních věd a inženýrství, energetiky, environmentálních, biologických a lékařských věd, resp. zdraví a potravin, sociálních a humanitních věd a tzv. „e-infrastruktur“.

V oblasti veřejných soutěží ve VaVaI jednotliví poskytovatelé postupně snižují administrativní zátěž uchazečů o podporu zvyšováním míry elektronizace a využívání veřejných registrů, případně např. dokládáním dokumentů k prokázání způsobilosti pouze jednou, nezávisle na počtu podaných návrhů projektů.

Produktivita a podpora inovací

Jako **implementační nástroj části Inovační strategie** schválila vláda dne 20. 5. 2019 návrh programu *The Country For The Future* (CFF), jenž byl připraven za účelem podpory vzniku inovativních firem, rozvoje digitálních služeb a zavádění inovací založených na výsledcích VaV. Program jako celek si klade za cíl vylepšit inovační ekosystém, nabídnout chybějící komplexní služby pro začínající, MSP a nejnovější trendy rozvoje digitální společnosti. Program je navržen na období 2020–2027, předpokládané celkové výdaje činí 9,1 mld. Kč, z toho 6,1 mld. Kč z výdajů státního rozpočtu. Aktuálně se připravují podmínky výzev pro jednotlivé podprogramy, které budou vyhlášeny postupně. Do konce roku 2019 je plánováno vyhlášení první veřejné soutěže na příjem projektů zaměřené na zavádění inovací v podnicích.

Kosmické aktivity

Vláda ČR v říjnu schválila nový *Národní kosmický plán na roky 2020–2025*. Při přípravě tohoto vrcholného strategického dokumentu MD vycházelo i z podnětů dalších zainteresovaných resortů, institucí i průmyslové a akademické sféry. Mezi jeho hlavní cíle patří např. maximalizace návratnosti investic do kosmického sektoru, podpora špičkového výzkumu a technologií, inovativních a disruptivních přístupů, či zajištění synergií a spolupráce mezi akademickou a průmyslovou sférou, i mezi MSP a velkými průmyslovými společnostmi.

Během podzimu probíhala rovněž příprava na listopadové zasedání **Rady Evropské kosmické agentury** (ESA) na ministerské úrovni. Tento vrcholný orgán ESA zasedá jednou za tři roky a rozhoduje o programech agentury na další období a výši jejich financování. MD ve spolupráci s MŠMT připravilo mandát pro jednání na toto zasedání, ve kterém jsou vymezeny plánované příspěvky ČR na nové volitelné programy ESA.

V souvislosti s novým *Národním kosmickým plánem 2020–2025* a mandátem na ministerskou radu ESA vláda schválila **navýšení příspěvku ČR do ESA** o 275 mil. Kč ročně. Toto navýšení je promítnuto ve vládou schváleném návrhu rozpočtu na rok 2020 a střednědobého výhledu na roky 2021 a 2022. Bylo tak zajištěno i pokračování financování *Rámcového projektu k implementaci podpory*,

kteřou ESA poskytne aktivitám týkajícím se vesmířu v ČR (Rámcový projekt) v současné hladině. Tento projekt je významný pro zajištění podmínek českým subjektům pro rozvoj strategicky významných kosmických technologií. Rámcový projekt je v ČR realizován od roku 2017 a díky němu již bylo podpořeno 22 projektů v celkové hodnotě 22 mil. EUR. V roce 2019 proběhla 2 kola otevřené výzvy, do kterých bylo přihlášeno 6 návrhů. Žádosti v hodnotě 4 mil. EUR jsou nyní v procesu hodnocení.

3.5.2 Dopravní infrastruktura

V rámci efektivního dobudování páteřní dopravní infrastruktury a napojení zbývajících regionů a hlavních průmyslových center na hlavní české i evropské trasy, což je nezbytná podmínka udržitelného ekonomického růstu, pokračovala v roce 2019 výstavba dopravní infrastruktury. Oproti schválenému dokumentu *Dopravní sektorová strategie, 2. fáze*, má výstavba dopravní infrastruktury zpoždění, které se nicméně oproti minulosti již radikálně nezvětšuje a MD se podařilo stabilizovat zejména přípravu staveb. V oblasti vodní dopravy se prozatím nepodařilo schválit Koncepti vodní dopravy, což bylo způsobeno střetem s chráněnými částmi životního prostředí v Labském údolí.

Zákon o urychlení výstavby dopravní a jiné infrastruktury

Dne 31. 8. 2018 nabył účinnosti zákon č. 169/2018 Sb., kterým se novelizoval zákon č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury a infrastruktury elektronických komunikací. Novela tohoto zákona byla iniciována poslaneckým návrhem, přičemž na výsledném znění se aktivní účastí při jeho projednávání v PS podílely i jednotlivé zodpovědné resorty, především MD a MPO. Zákon přinesl mnoho novinek reflektujících nejpálčivější problémy spojené s přípravou dopravních staveb (např. možnost mezitímního rozhodnutí při vyvlastnění, efektivnější doručování písemností, snížení byrokracie při odnímání půdy ze zemědělského půdního fondu, Usnadnění výpovědi nájemních smluv, změny v působnosti stavebních úřadů apod.)

Následovala další, tentokrát již vládní novela tohoto zákona, ke které bylo vydáno stanovisko LRV a materiál byl předložen vládě ČR. Cílem novely je zejména umožnit povolování dopravních staveb na základě dokumentace s nižší podrobností, než je dokumentace pro stavební povolení, a racionalizovat posuzování dopravní infrastruktury v oblasti životního prostředí, zejména ve vazbě na zákony č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. Předkladatelem novely je MD společně se spolupředkládajícími resorty MPO a MMR, které zde zastupují „svá“ témata z oblasti energetiky, elektronických komunikací, územního plánování a vize digitalizace státní správy. Zmíněné navrhované změny jsou však předmětem obsahu materiálu po projednání legislativní radou vlády, na výslednou podobu zákona bude mít vliv zejména projednání vládou ČR a jednotlivými výbory PČR.

Efektivní strategické plánování a jeho realizace

Rámec pro plánování přípravy staveb a investičních projektů představují strategické dokumenty *Dopravní politika ČR pro období 2014-2020* s výhledem do roku 2050 a *Dopravní sektorové strategie*.

V roce 2018 byla přípravou analytické části zahájena příprava *Dopravní politiky pro období 2021 – 2027*. Předpokládaný termín předložení vládě ke schválení je červen 2020. V únoru 2018 byla schválena aktualizace dokumentu *Dopravní sektorové strategie, 2. fáze* (usnesení vlády č. 136).

22. 5. 2017 schválila Vláda dokument *Program rozvoje rychlých železničních spojení v ČR*. V roce 2019 byly rozpracovány studie proveditelnosti pro vysokorychlostní spojení Praha-Ústí n/L- státní hranice a Praha-Brno-Břeclav, zahajováno je rovněž zpracování studie proveditelnosti pro VRT Brno-

Přerov-Ostrava. Předpokládá se, že studie Praha-Ústí n/L bude dokončena ještě během roku 2019 a studie Praha-Brno-Břeclav pak v roce 2020. Pro řešení tratě Praha-Wroclaw byl zahájen dialog s polskou stranou směřující k zahájení zpracování studie proveditelnosti. Dále byl schválen zrychlený režim projektové přípravy pro pět pilotních úseků VRT (Praha-Poříčany, Brno-Vranovice, Přerov-Ostrava, Praha-Lovosice/Litoměřice a Ústí nad Labem-státní hranice) umožňující zahájení zpracování dokumentace pro územní rozhodnutí ještě před dokončením studií proveditelnosti. Zahájení výběrového řízení na zhotovitele dokumentace pro územní rozhodnutí (DÚR) prvního pilotního úseku (Praha-Poříčany) se předpokládá ještě během roku 2019.

Prioritní projekty v rámci budování infrastruktury

V rámci klíčových priorit, mezi které patří mj. rozvoj dopravní infrastruktury, harmonizace podmínek na přepravním trhu, rozvoj železniční a vodní dopravy, zlepšení kvality silniční dopravy, podpora multimodálních přepravních systémů, stabilizace financování veřejné dopravy či využití alternativních energií (CNG, LNG, vodík a elektrina), bude např. v rámci železničních projektů dokončena stavba Optimalizace stanice Čelákovice na trati Praha Vysočany-Lysá nad Labem a dokončuje se zkušební provoz stavby ETCS I. koridor, úsek Kolín - Břeclav. V případě silniční dopravy lze uvést např. uvedení do provozu úseku stavby D3 0309/I Bošilec-Ševětín na dálnici D3 a plánované zprovoznění staveb D3 0309/II Ševětín-Borek a D1 0137 Přerov-Lipník v roce 2019. V rámci projektů vodní dopravy probíhá realizace stavby zlepšení plavebních podmínek mezi Mělníkem a Prahou.

Rovněž v oblasti multimodální dopravy jsou realizovány na národní úrovni dva programy podpory: **Podpora modernizace a výstavby překladišť kombinované dopravy**, kde je podporována modernizace a výstavba překladišť kombinované dopravy s veřejným přístupem a to včetně pořízení manipulačních zařízení. V letech 2016 až 2018 byly vyhlášeny 3 výzvy pro předkládání projektů, dosud byla schválena podpora 7 projektů (Lovosice, Mělník, Pardubice, Mošnov, Kolín (2 projekty), Obrnice). V roce 2019 byla vyhlášena 4. výzva, prozatím ještě neuzavřená.

Dále bude realizován program **Pořízení přepravních jednotek kombinované dopravy**, první výzva k předkládání projektů byla vyhlášena počátkem roku 2019. Podporováno bude pořízení přepravních jednotek pro kontinentální kombinovanou dopravu. Míra podpory dosáhne maximálně 30 % způsobilých nákladů. V roce 2019 byly zatím schváleny 2 projekty na pořízení až 60 přepravních jednotek.

Autonomní mobilita

Pro ČR a její ekonomiku je významný tradičně silný sektor automotive a konkurenceschopnost tohoto odvětví a s tím související konkurenceschopnost ČR jsou přímo spojeny s potřebou implementovat opatření umožňující **rozvoj automatizované a autonomní mobility**. Mezi ně patří soubor opatření definovaných strategickým dokumentem MD *Vize rozvoje autonomní mobility* a navazujícím dokumentem *Akční plán autonomního řízení*. Priority definuje také Akční plán o budoucnosti automobilového průmyslu v ČR.

Mezi prioritní projekty patří vytvoření **Katalogu testovacích oblastí pro autonomní vozidla**, vybudování Polygonu pro výzkum, vývoj a testování datově propojených a automatizovaných vozidel v ČR (v případě, že bude doporučeno Studií příležitosti) a analýza právního prostředí a identifikace případných změn potřebných pro provoz automatizovaných vozidel.

V rámci OP PIK 2014 – 2020 je v prioritní ose 3 mezi opatřeními pro **účinné nakládání s energií a novými technologiemi** v této oblasti v dílčím programu 3.4 Nízkouhlíkové technologie podpory zahrnuta samostatná aktivita a) Elektromobilita. Dosud bylo pod touto aktivitou schváleno 156

projektů s celkovou částkou téměř 148 mil. Kč, a to zejména menších projektů na pořízení vnitropodnikových, převážně užitkových bezemisních vozidel, a na pokrytí vyvolaných investic (např. dobíjecí stanice) typicky částkou do 1 mil. Kč na projekt. Dne 30. 11. 2018 byla vyhlášena v pořadí již 4. výzva s alokací 200 mil. Kč (ukončení výzvy 31. 5. 2019). V současné době probíhá vyhodnocování projektů 4. výzvy. Na začátek prosince 2019 je plánováno vyhlášení 5. výzvy.

V rámci Národního programu Životní prostředí na MŽP byla v roce 2019 vyhlášena v pořadí již 3. výzva na podporu nákupu vozidel s alternativním palivem pro obce, kraje, organizace jimi zřízené a nově také příspěvkové organizace státu s alokací 100 mil. Kč. Výzva skončila na konci září 2019. K tomuto datu jsou evidovány žádosti na 276 vozidel. Z toho cca 80 % jsou žádosti na podporu nákupu elektromobilů.

3.5.3 Změna klimatu, životní prostředí, zemědělství, energetika a suroviny

Ochrana klimatu a adaptace na jeho změnu

ČR plní své závazky vůči strategii *Evropa 2020 v oblasti snižování emisí skleníkových plynů*. ČR splní své závazky v této oblasti do roku 2020 vyplývající z klimaticko-energetického balíčku EU. Do roku 2017 emise poklesly o 35,1 %.

V období 2005–2018 emise skleníkových plynů v EU ETS poklesly o 18,9 %, zatímco v sektorech mimo EU ETS se mezi roky 2005 a 2017 zvýšily o přibližně 1,1 %.

Cíl *Politiky ochrany klimatu v ČR* snížit emise skleníkových plynů mezi roky 2005 a 2020 o 32 mil. t CO₂ekv. však nejspíše nebude splněn, vzhledem k tomu, že v posledních několika letech došlo k nárůstu emisí v souvislosti s hospodářskou konjunkturou. Podle aktuální emisní projekce bude snížení emisí v roce 2020 oproti roku 2005 činit 21 mil. t CO₂ekv.

Do konce roku 2019 budou dopsány a zaslány EK finální verze *Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu* se zohledněním doporučení EK.

Hodnocení zranitelnosti ČR ve vztahu ke změně klimatu k roku 2017 (CENIA, 2019) prokázalo vysokou míru zranitelnosti jednotlivých složek národního hospodářství a obyvatelstva vůči projevům změny klimatu. Z navrženého systému 98 indikátorů bylo pro rok 2017 pouze 10 indikátorů hodnoceno čistě pozitivně, 38 indikátorů bylo hodnoceno neutrálně (nelze je vyhodnotit jednoznačným trendem, trend stagnuje, případně kolísá) a celkem 37 indikátorů bylo hodnoceno negativně; 13 indikátorů nebylo z důvodu nedostupnosti dat hodnoceno. Na základě podrobného vyhodnocení je změnou klimatu v podmínkách ČR nejvíce zasaženo obyvatelstvo a sektory lesnictví a zemědělství. Mezi projevy změny klimatu, které představují pro ČR největší riziko, patří zvyšující se a extrémní teploty a dlouhodobé sucho na straně jedné a povodně na straně druhé.

Vedle podpory mitigace a adaptace na národní úrovni probíhá obdobná podpora rovněž na lokální úrovni, a to prostřednictvím dotační podpory Národního programu Životní prostředí při zapojování obcí do iniciativy Pakt starostů a primátorů pro klima a energii (Covenant of Mayors for Climate & Energy).

Státní politika životního prostředí

Práce na přípravě *Státní politiky životního prostředí (SPŽP) pro období 2021 – 2030, s výhledem do roku 2050* nadále pokračují. Je zpracovávána podrobnější evaluace plnění SPŽP, identifikace potenciálních hrozeb i nových příležitostí v ochraně životního prostředí. V roce 2019 byla uzavřena analytická část přípravy aktualizace SPŽP. Proběhla evaluace plnění SPŽP, byly vyhodnoceny

indikátory SPŽP a zmapovány aktuální mezinárodní závazky ČR. Do konce roku 2019 budou probíhat práce na návrhové části SPŽP 2030. Finální verze SPŽP 2030, s výhledem do roku 2050 bude předložena ke schválení vládě do konce roku 2020.

Nakládání s odpady

Návrhy **nového zákona o odpadech**, zákona o výrobcích s ukončenou životností, změnového zákona a novela zákona o obalech byly v dubnu 2019 předloženy do meziresortního připomínkového řízení. V červenci 2019 byly návrhy zákonů odeslány do LRV, projednání vládou se předpokládá do roku 2019.

Probíhají práce na přípravě Strategického rámce oběhového hospodářství v ČR *Cirkulární Česko 2040*. Byla ustavena pracovní skupina pro přípravu strategického rámce složená ze zástupců státní správy, průmyslových svazů a asociací, vysokých škol a nestátních neziskových organizací. Aktuálně je zpracovávána analytická část dokumentu. V říjnu by měl být rovněž zahájen projekt v rámci Programu EK na podporu strukturálních reforem (SRSP) k přípravě strategie oběhového hospodářství ČR.

V souvislosti s přijetím evropských nařízení o rtuti a ekotoxicitě byly novelizovány příslušné vyhlášky (383/2001 Sb., 294/2005 Sb., 383/2001 Sb., 94/2016 Sb.) Vyhlášky nabyly účinnosti 1. 9. 2019. MŽP dále zahájilo přípravu transpozice směrnice o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí, která byla zveřejněna v Úředním věstníku EU 12. 6. 2019.

Ochrana ovzduší

Byl připraven návrh **aktualizace Národního programu snižování emisí ČR 2019**. Dokument byl připomínkován a následně upraven v širokém meziresortním připomínkovém řízení. Proběhla 2 kola veřejných konzultací, během kterých předkládala svá vyjádření a své připomínky široká veřejnost. V měsíci říjnu se uskutečnilo zjišťovací řízení v rámci procesu posuzování vlivů koncepce na životní prostředí. V návaznosti na průběh a závěry procesu SEA bude dokument předložen ke schválení vládě ČR.

V rámci aktualizace programů zlepšování kvality ovzduší jsou již dokončené analytické práce (imisi analýza, emisní analýza, analýza příčin znečištění ovzduší) a momentálně probíhá hodnocení dopadů stávajících opatření na kvalitu ovzduší a návrh dodatečných opatření pro dosažení imisních limitů. Programy zlepšování kvality ovzduší jsou připravovány v souladu se změnou zákona z roku 2018, která vyžaduje po obcích a krajích vydat časový plán plnění nově stanovených opatření, což umožní lepší kontrolovatelnost realizace opatření v praxi a vyšší efektivitu programů. Předkládaný termín vydání nových programů zlepšování kvality ovzduší je polovina roku 2020 po proběhnutí procesu SEA.

Stávající opatření programu zlepšování kvality ovzduší jsou obcemi a kraji plněny průběžně, velmi úspěšné lze hodnotit např. opatření zaměřené na výměnu lokálních topenišť, které funguje se souběžnou podporou Operačního programu Životní prostředí (OP ŽP) – tzv. kotlíkové dotace. Méně úspěšná jsou opatření zaměřená na dostavbu klíčové dopravní infrastruktury, vč. obchvatů (průtahy v realizaci těchto opatření).

MŽP připravuje opatření ke zlepšení kvality ovzduší v návaznosti na *Clean Air Dialogue*, jehož výstupy MŽP vtělilo do usnesení vlády č. 502/2019. Usnesení vlády obsahuje opatření, která lze realizovat v krátkodobém horizontu (do konce roku 2020) v sektoru domácností, dopravy a průmyslu pro dodatečné snížení znečištění ovzduší.

Snižování rizika povodní a dopadů sucha

ČR realizuje průběžně **opatření na snížení rizika povodní**. Zároveň probíhá příprava podkladů pro aktualizace plánů pro zvládání povodňových rizik (v roce 2019 probíhá aktualizace map povodňového nebezpečí a povodňových rizik, jednoho z klíčových podkladů pro tyto plány). Ministerstvo zemědělství (MZe) pokračuje v realizaci programu Prevence před povodněmi, a to III. a IV. etapou, v jejímž rámci jsou realizována především protipovodňová opatření stavebního charakteru. Zároveň bude probíhat další plánovací cyklus dle povodňové směrnice 2007/60/ES. Tento plánovací cyklus končí v roce 2021 schválením aktualizace plánů pro zvládání povodňových rizik.

Co se týče **problematiky sucha a jeho dopadů**, ČR pokračuje v implementaci doporučených opatření vycházejících z *Koncepce ochrany před následky sucha pro území ČR*.⁴⁹ Téma snižování dopadů sucha je intenzivně projednáváno v rámci diskuse o nastavení intervenční strategie Společné zemědělské politiky po roce 2020.

Problematice sucha je v OP ŽP 2014–2020 věnována pozornost v rámci prioritní osy 1: *Zlepšování kvality vody a snižování rizika povodní* a prioritní osy 4: *Ochrana a péče o přírodu a krajinu*. V rámci OP ŽP je na oblast sucha celkem alokováno přibližně 10,6 mld. Kč EU prostředků. Ke dni 21. 8. 2019 bylo Řídicím orgánem OP ŽP schváleno celkem 1 132 projektů zaměřených na boj proti suchu s požadavkem přibližně 7,6 mld. Kč EU prostředků. Pro příjem žádostí na tyto aktivity jsou aktuálně vyhlášeny z OP ŽP výzvy a s dalšími se počítá v roce 2020.

Zemědělská politika

Na národní i evropské úrovni stále probíhá intenzivní diskuse k **budoucí podobě Společné zemědělské politiky (SZP)** po roce 2020.

Podpory v rámci SZP pro období 2014–2020 jsou i nadále čerpány ve formě přímých plateb (z Evropského zemědělského záručního fondu) a Programu rozvoje venkova na období 2014 - 2020 (z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova). Příjem žádostí o podpory patřící pod přímé platby a plošná environmentální opatření Programu rozvoje venkova (PRV), kterými jsou např. agroenvironmentálně-klimatická opatření, ekologické zemědělství nebo platby pro oblasti s přírodním nebo jiným zvláštním omezením, proběhl v průběhu dubna a května, a to prostřednictvím tzv. Jednotné žádosti. V rámci přímých plateb mohli zemědělci žádat o jednotnou platbu na plochu, greening, platbu pro mladé zemědělce a podpory na tzv. citlivé komodity. V roce 2019 je na tyto podpory vyčleněno přes 22 mld. Kč. U opatření *Zalesňování zemědělské půdy a zakládání lesů* probíhal příjem žádostí o dotace od května do listopadu 2019.

Příjem žádostí o **investiční opatření PRV** proběhl v podzimním kole v říjnu 2019, ve kterém bylo možné podávat žádosti na řadu aktivit (např. vzdělávací akce, podpora agroturistiky, neproduktivní investice v lesích apod.) Další příjmy žádostí jsou plánované na rok 2020.

Poskytnutí přímých plateb, některých plateb PRV i Podpory na restrukturalizaci a přeměnu vinic je podmíněno dodržováním podmínek udržování půdy v Dobrém zemědělském a environmentálním stavu a dodržováním Povinných požadavků na hospodaření v rámci tzv. podmíněnosti (Cross Compliance).

Od 1. 1. 2019 se zpřísnila **protierozní ochrana půdy** prostřednictvím standardu DZES 5, neboť bylo navýšeno procento rozlohy ploch, na něž se podmínky tohoto standardu vztahují z 10,52 % na 25 %.

⁴⁹ Zpráva o plnění úkolů za uplynulý rok je vždy dostupná na webovém portálu www.suchovkrajine.cz

Ke stejnému datu mají zemědělci k dispozici větší počet aktualizovaných půdoochranných technologií a byl realizován redesign vrstvy erozní ohroženosti. S účinností od roku 2020 byl přijat nový standard *Dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy* – DZES 7d, který omezuje velikost souvislé plochy pro pěstování jedné plodiny na erozně ohrožené orné půdě na maximálně 30 ha.

V rámci **greeningu** byly v roce 2019 rozšířeny možnosti splnění povinnosti vyčlenit plochy využívané v ekologickém zájmu o medonosný úhor.

V průběhu roku 2020 bude také pokračovat implementace *Strategie resortu MZe ČR s výhledem do roku 2030*. Cílem implementace bude i nadále zajišťovat plnění strategických cílů, mezi něž například patří zajištění potravinového zabezpečení a bezpečnosti potravin, zvýšení efektivity, konkurenceschopnosti a exportní výkonnosti podniků, zvyšování ochrany půdy, udržitelné hospodaření v lesích a vodním hospodářství, v neposlední řadě také péče o vodní zdroje.

Energetická a surovinová efektivita

Překážkou pro zintenzivnění zvyšování energetické účinnosti hospodářství je **nízká motivace realizovat energeticky úsporná opatření**, která souvisí s nízkým povědomím o širších přínosech a výhodách těchto opatření a vysoká administrativní náročnost dotačních programů. MPO proto zadalo zpracování návrhu komunikační strategie v oblasti zvyšování povědomí o úsporách energie napříč sektory. Cílem strategie je navrhnout nejvhodnější nástroje a komunikační kanály pro zvyšování povědomí o možnostech snížení konečné spotřeby energie v domácnostech, podnikatelském a veřejném sektoru, ale i v dopravě. Zlepšení povědomí by mělo přispět k aktivaci potenciálu v oblasti energetických úspor a následně i ke zvýšení míry čerpání finančních prostředků z dotačních programů. Zpracování informační strategie je financováno z programu SRSP. Návrh informační strategie by měl být zpracován do konce roku 2019.

Ve vztahu k **plnění závazku povinných úspor energie** dle čl. 7 směrnice 2012/27/EU o energetické účinnosti v průběhu roku 2019 MPO dokončilo metodiku pro vyhodnocení dopadů spotřebních daní na pohonné hmoty na spotřebu energie. Na základě této metodiky bylo EK notifikováno nové politické opatření a vykázána dodatečná úspora energie v období 2014-2017 ve výši cca 6,3 PJ. Navzdory tomu přetrvává dle hodnocení v rámci *7. Zprávy o pokroku v oblasti plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti v ČR (2017)* deficit ve výši cca 15 %. S ohledem na tento fakt MPO v současnosti připravuje další metodiky pro výpočet úspory z již implementovaných opatření, např. vliv spotřebních daní na spotřebu energie v domácnostech, program Nemovitosti, podpora nákupu automobilů na alternativní paliva anebo vliv výstavby podpůrné infrastruktury pro automobily na alternativní pohony na spotřebu energie v sektoru dopravy. V rámci OP ŽP 2014-2020 prioritní osy 5 - Energetické úspory bylo k 23. 9. 2019 v rámci plnění SC 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie schváleno 1771 projektů za cca 6,7 mld. Kč prostředků EU. Aktuálně je od 2. 5. 2019 vyhlášena v rámci SC 5.1 výzva č. 121 s celkovou alokací ve výši 2,5 mld. Kč s příjmem žádostí do 3. 2. 2020.

V případě SC 5.2 *Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov* bylo v rámci 61. výzvy, probíhající až do 31. 10. 2019, dosud schváleno 22 projektů za 584 mil. Kč prostředků EU. Předložené žádosti již překročily alokaci stanovenou pro SC 5.2, která je 0,5 mld. Kč. Aktivita výstavby veřejných budov v pasivním energetickém standardu bude v případě schválení návrhu EK přesunuta do SC 5.1, kde je dostatek finančních prostředků. Na základě realokace z IROP schválené EK dne 17. 12. 2018, byl v rámci PO 5 vytvořen nový SC 5.3 *Snížit energetickou náročnost a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí*, s celkovou alokací ve výši 2 mld. Kč. Podpora z tohoto SC je zaměřena na energeticky úsporná opatření v budovách ústředních vládních institucí uvedených v Plánu rekonstrukce objektů v působnosti článku 5 směrnice

EP a Rady 2012/27 EU. První výzva č. 135 v rámci SC 5.3 byla vyhlášena dne 2. 5. 2019 s předpokládaným ukončením příjmu žádostí dne 3. 2. 2020, alokace výzvy činí 2 mld. Kč.

V rámci NPŽP proběhla výzva za účelem snížení světelného znečištění v obcích na území CHKO a dosažení úspor energií s alokací 30 mil. Kč. Oprávněnými příjemci byly obce, městské části a příspěvkové, či obchodní korporace obcí nebo městských částí, které mohly získat podporu na rekonstrukci či úpravu soustav veřejného osvětlení v obcích.

V programu NZÚ bylo rozšířeno portfolio opatření a přijaty úpravy vedoucí ke zjednodušení a zefektivnění administrace pro žadatele, a to v podpoře rodinných domů, bytových domů a budov veřejného sektoru. Usnesením vlády č. 544 ze dne 30. 7. 2019 byla schválena změna Dokumentace programu Nová zelená úsporám a program tak byl především rozšířen o dva nové podprogramy (*Adaptační a mitigační opatření a Finanční záruky*) a byla sladěna míra podpory bytových domů s mírou podpory v IROP.

K 31. 8. 2019 bylo v rámci podprogramu **rodinné domy** v různé fázi realizace 37 720 projektů s celkovým požadavkem na podporu ve výši 7,8 mld. Kč, proplaceno příjemcům bylo 29 532 žádostí s podporou 5,4 mld. Kč. V rámci podprogramu bytové domy bylo k 31. 8. 2019 v různé fázi realizace 552 projektů s celkovým požadavkem na podporu ve výši 483 mil. Kč, proplaceno příjemcům bylo 405 žádostí s podporou 330 mil. Kč. V rámci podprogramu **budovy veřejného sektoru** bylo v 19., 39., 70. a 100. výzvě OP ŽP podáno a dosud schváleno k podpoře z NZÚ 192 projektů s požadavkem na spolufinancování z NZÚ ve výši 2,1 mld. Kč. K 31. 8. 2019 bylo podpořeno 98 projektů částkou 316 mil. Kč.

Snižování energetické náročnosti je také součástí komplexní renovace bytových domů v rámci národního programu PANEL 2013+. Jedná se o podporu SFRB formou zvýhodněných (nízkoúročných) úvěrů s motivačním účinkem k realizaci úspor energie, která zároveň umožňuje opakované použití finančních prostředků k podpoře dalších projektů. Opatření má významné multiplikační efekty pro sektor stavebnictví s kladným dopadem na státní rozpočet. V roce 2019 bylo k datu 10. 10. 2019 uzavřeno 18 úvěrových smluv ve výši 76,1 mil. Kč pro 563 bytů. Tyto projekty vykazují úsporu 5 703 GJ. V současné době čeká na vyřízení 1 příslib.

Usnesením vlády ČR č. 565 ze dne 30. 7. 2019 byla zřízena tzv. **Uhelná komise**. Této komisi předsedá ministr průmyslu a obchodu společně s ministrem životního prostředí. Komise má celkem 19 členů. Zastoupeny jsou klíčové resorty a úřady, odborové a průmyslové/hospodářské svazy, neziskové organizace, kraje, poslanecká sněmovna a akademická sféra. Působnost Uhelné komise je vymezena následujícími výstupy: i) zhodnocení budoucích potřeb hnědého uhlí se zaměřením na posouzení jednotlivých velkých spalovacích zdrojů ve formě ucelené analýzy; ii) analýza možností budoucího odklonu od využití uhlí ve spalovacích zdrojích. Působnost komise není časově omezená. Dílčí výstupy komise však musí být dle schváleného statutu vypracovány nejpozději do 30. 9. 2020. Uhelná komise jmenovala tři pracovní skupiny, jedná se o pracovní skupinu: i) pro stanovení harmonogramu útlumu využití uhlí, a to v celkovém kontextu energetického mixu ČR a ochrany klimatu; ii) pro stanovení parametrů pro případný útlum zdrojů a problematiku legislativy a iii) pro identifikaci sociálních a ekonomických dopadů.

Politika druhotných surovin

Dne 30. 8. 2019 schválila vláda usnesením č. 550 *Aktualizovanou Politiku druhotných surovin ČR pro období 2019 – 2022*. Hlavní vizí politiky je **udržitelné využívání zdrojů jako základ pro oběhové hospodářství**. V politice je definováno 5 strategických cílů a stanoveno 19 nových úkolů k jejich naplnění. Politika je zcela zaměřena na vytváření příznivých podmínek pro přechod ČR z lineárního

systemu na oběhové hospodářství (cirkulární ekonomiku). Primárním cílem aktualizované Politiky je pokračovat v trendu zvyšování podílu zpětně navracených surovin do hospodářství ČR na celkové spotřebě surovin. Nově stanovené úkoly mají charakter jak legislativní, tak i nelegislativní (převládají). Jedním z významných úkolů souvisejících s intenzivní osvětou a vzděláváním je pořádání národní soutěže *Přeměna odpadů na zdroje*, nyní je zahájen již 4. ročník; vyhodnocení soutěže je plánováno na červen 2020. Vítězné projekty jsou následně prezentovány jako příklady dobré praxe na konferencích a seminářích.